

2024

**Rasklubb i Specialklubben för
Kontinentala stående Fågelhundar**

Rasspecifik avelsstrategi för drentsche patrijshond

Innehållsförteckning

sid

1. Bakgrund rasspecifik avelsstrategi	3
2. Sammanfattning	5
3. Beskrivning av rasens historiska bakgrund och utveckling	10
4. Beskrivning av nuläget i Sverige	13
5. Population	14
6. Genetisk variation	15
7. Hälsa	21
8. Mentalitet	33
9. Jaktegenskaper	35
10. Exteriör	41
11. Källor	44
Bilaga 1: Svenska Drentsche Patrijshond Klubbens arbete 2012-2023	

1 Bakgrund rasspecifik avelsstrategi

Bakgrund rasspecifik avelsstrategi, RAS

På Svenska Kennelklubbens Kennelfullmäktige 2001 fattades beslut om att det för varje hundras ska finnas en så kallad rasspecifik avelsstrategi. Uppdraget att utforma dessa lades på specialklubbarna, som i sin tur i huvudsak delegerar ut arbetet på rasklubbarna, även om samordningsansvaret kvarstår hos specialklubben. */text från SKK.*

Vad är en rasspecifik avelsstrategi?

En RAS är en handlingsplan för aveln inom en specifik ras. SKK:s Avelspolicy anger målen, strategin beskriver vägen dit.

RAS – vems ansvar?

Ansvar för rasens framtid ligger alltid ytterst hos den enskilda uppfödaren och ägaren till avelshunden. För att fatta relevanta beslut behöver den enskilda ägaren både allmänna kunskaper om avel och fakta om den egna tiken och den tilltänkta avelshunden avseende egenskaper, mentalitet och nedärvbar sjukdomshistorik. Allt för att målen i den planerade kullen ska ligga så nära som möjligt den avelsstrategi som finns för rasen och de personliga avelsmålen.

Framtagandet av RAS för Drentsche patrijshond

År 2012 bildades en rasklubb, Svenska Drentsche Patrijshond Klubben, SDPK. Ansvaret för RAS är delegerat av SKF, Specialklubb för kontinentala fågelhundar, till SDPK.

En första RAS utarbetades av ägare till rasen inom ramen för SKF innan det fanns en rasklubb. SKK fastställde denna 2008 och därefter en förkortad version 2012. Tre år senare påbörjade den nybildade rasklubben arbetet med en mer omfattande RAS, som fastställdes av SKK 2016. RAS 2024 är en vidareutveckling och revidering av den versionen.

När den första RAS skrevs 2008 var antalet individer av rasen i Sverige mycket liten, endast tre kullar hade fötts och de mål och strategier som då lades fram var tämligen lika avelspolicyn i rasens hemland. Kortversionen från 2012 är mycket sammanfattande och innehåller varken statistik eller mål och strategier. Den RAS som 2016 utarbetades av SDPK innehöll för Sverige framtagna avelsrekommendationer och la mer fokus vid mentalitet, att pröva jaktanlag, öka den genetiska bredden, nödvändigheten att HD- och ED- röntga även de djur som inte ska gå i avel och att så långt som möjligt undvika att använda djur med HD och ED i aveln.

RAS 2024 är framtagen av SDPK:s Avelskommitté (tidigare Avels- och Hälsokommittén) i samarbete med klubbens styrelse. Den har förankrats hos svenska ägare och uppfödare av rasen genom att skickas på remiss per epost till rasklubbens medlemmar. Mycket av det som

tas upp har också diskuterats på ett medlemsmöte i Sälen 2022-07-27, som till exempel genetisk variation och inkorsning.

En förutsättning för en god fortsatt utveckling av rasen i Sverige är att kontinuerligt revidera RAS för att få så bra riktlinjer som möjligt vid avel.

Drentsche patrijshond är fortfarande en liten ras i Sverige men antalet individer växer sakta. Norge har ännu ingen egen rasklubb och många av hundarna är importer från Sverige. Norges första och hittills enda kull med drentsche patrijshond föddes 2023. Tills dess att Norge får en egen rasklubb försöker SDPK inkludera även drentsche patrijshond däriifrån. Statistik från populationen i Sverige och Norge insamlas och redovisas årligen i form av en avelsrapport. Dessa ligger sedan till grund för kommande revideringar av RAS. Uppföljning och utvärdering omfattar också information och statistik från rasens hemland som har den största populationen, samt från Danmark och andra länder med en betydande population. Ju mer fakta man kan samla in desto enklare blir det att få en samlad bild av rasen och vad vi ska tänka på vid avel. SDPK månar om ett gott samarbete med andra länders rasklubbar för att bättre kunna kartlägga sjukdomar och problemområden.

RAS 2024 innehåller mer statistik än tidigare versioner, den täcker fler år och länder, samt berör problemområden som tidigare inte behandlats lika ingående. Vi har idag mer fakta och kunskap om rasen och hundavel i stort än tidigare, vilket lett till att RAS 2024 är en ganska omfattande omskrivning av RAS 2016. Framför allt innehåller den mycket nytt i kapitlen om genetisk variation och hälsa.

2 Sammanfattning

- Drentsche patrijshond är en gammal ras som använts av de markägande bönderna i Nederländerna i många hundra år. De behövde en mångsidig hund som fungerade vid allroundjakt, men även som gårds-, vakt- och familjehund.
- Rasen tillhör Specialklubben för Kontinentala Stående Fågelhundar, SKF, och har sedan 2012 en egen rasklubb, SDPK.
- Drentsche patrijshond är idag en liten ras i Sverige men antalet hundar ökar sakta. 2001 registrerades den första individen i Sverige, 2022 fanns det ca. 120 hundar.
- Den avel som bedrivs i Sverige är beroende av samarbete med ägare, uppfödare och rasklubbar i andra länder. Dels för att man kontinuerligt behöver ta in nytt avelsmaterial, dels för att vad som händer i Nederländerna och andra länder påverkar det svenska avelsarbetet.
- Den genetiska variationen i rasen som helhet är låg och det är viktigt för rasens framtid att i det svenska, liksom det internationella, avelsarbetet, försöka öka den genetiska avelsbredden och att arbeta mot en ökad genetisk variation.
- Därför bör man så mycket som möjligt använda genetiskt värdefulla hundar med inte så ofta spridda gener i aveln. Dels genom att para svenska tikar med utländska hanhundar som är genetiskt värdefulla, dels genom att importera genetiskt värdefulla hundar till Sverige för avel. Men också genom att använda så många olika friska svenska hundar i avel och helst då de som inte har använts innan eller mycket.
- För att identifiera genetiskt värdefulla hundar bör man utöver inavelskoefficient vid val av avelshundar även använda sig av medelsläktenskap, Mean Kinship (en individs släktenskap med hela populationen, inklusive sig själv). Vid inavelsberäkningar är det viktigt att beräkna inavelsökningen över så många generationer som möjligt för att det ska ge en riktig bild av den verkliga inaveln. Den genomsnittliga inavelsökningen över alla generationer är 23,3%, därför bör alla parningar ligga under 23%, helst lägre. Mean Kinship används för att avgöra om hundar bidrar genetiskt till populationen. Önskvärt är att avelsdjur och avkommor ligga under 22,57% (gröna), men upp till 23,76% är fortfarande goda val (gula).
- SDPK tog 2022 initiativet att beställa en rapport om genetisk variation i drentsche patrijshond. 2023 anslöt sig de två nederländska rasklubbarna till projektet som nu är färdigställt. I rapporten slås det fast att det finns mycket lite dold genetisk variation i rasen. Förutom att (1) bevara unika gener genom att använda så många olika avelsdjur som möjligt och att (2) hitta de unika generna genom att använda genetiskt värdefulla hundar i avel, ger rapporten ytterligare en lösning (3): att korsa in andra raser för ökad genetisk variation och förbättrad hälsa.

- SDPK och dess medlemmar var tidigt positivt inställda till ett begränsat inkorsningsprojekt i Sverige. Medlemsmöten har hållits om frågan och information sker löpande via klubbens digitala tidning, DrentNytt. Den nederländska rasklubben VDPH förbereder för närvarande (2023) att starta ett inkorsningsprogram i hemlandet. SDPK har inlett samtal med specialklubben SKF och SKK om att påbörja ett inkorsningsprojekt i Sverige för att bidra till ökad genetisk variation och förbättrad hälsa.
- SDPK har därför uppdaterat sina avelsrekommendationer, både för att bättre kunna ta tillvara den genetiska variation som finns i rasen, och för att fungera som ett redskap vid ett framtida inkorsningsprojekt. De nya avelsrekommendationerna gäller från 2024-07-01, men bör fungera som en riktlinje för god avel även innan dess. De finns att läsa här nedan efter sammanfattningen.
- Drentsche patrijshond har länge betraktats som en tämligen frisk ras, även om den befann sig i farozonen. Det är idag svårare att säga att detta ännu gäller. Det är numera svårt i Nederländerna att hitta avelshundar som inte har nära släktingar med konstaterad primär epilepsi. I Sverige har det förekommit fall av epilepsi, men vi har också linjer som inte är drabbade. Aveln i Sverige bygger dock på användandet av utländska hanhundar och det blir allt svårare att hitta hundar som inte innebär en epilepsirisk. Andra ärftliga sjukdomar inom rasen att vara uppmärksam på är ledbesvär och autoimmuna sjukdomar. Mycket tyder på att hälsoproblemen inom rasen ökar.
- Drentsche patrijshond är tack vare sin följsamhet och viltintresse, sitt naturliga ståndanlag och vilja att apportera, en behaglig jakthund. Den fungerar utmärkt som stående fågelhund på fält, fjäll och i skog, men kan också användas som kortstötande på klöv- och hårvilt, samt till eftersök.
- Flera av hundarna i Sverige idag jakttränas, används i praktisk jakt och vid eftersök, och utvärderas vid jaktprov och viltspårsprov. Då det i hemlandet blir allt färre som jagar med sin hund känns det väsentligt för den svenska rasklubben att värna om de korrekta jaktanlagen, så att dessa inte förloras i det fortsatta avelsarbetet.
- Drentsche patrijshond är en vänlig, öppen och social hund. Det förekommer att den är något reserverad i början mot nya människor. Utmärkande för rasen är också dess vilja att vara till lags ("will to please") och dess lättlärdhet. Det är mycket viktigt att aldrig åsidosätta dessa egenskaper, då rasens särdrag är just temperamentet och den höga dresserbarheten samt givetvis jaktbarheten som krävs för en stående och apportrande hund.
- Samtidigt är det viktigt att poängtera att det finns stora variationer i temperament och mentalitet, då uppfödare historiskt sett har avlat med olika inriktning: för jakt, som

gårdshund (vakt) och som familjehund. Oftast inte uteslutande för det ena ändamålet eller det andra, men med mer fokus på något.

- Exteriört finns det olika typer av drentsche patrijshond. Variationen beror till stor del på att man jobbat långsiktigt mot rasstandarden. Då det är viktigt för rasen att man befrämjar genetisk variation måste man acceptera att det kommer att fortsätta rymmas olika typer av drentsche patrijshond inom rasstandardens ramar.
- De två typer med störst betydelse som växte fram under 40-talet var dels den så kallade "Clovis-typen", vilken var en något tyngre hund med ett större fyrkantigt huvud, rundare skalle och ofta hängande läppar. Öronen var lägre ansatta, långa och svagare. Den andra var den så kallade "Nimrod-typen", vilken var en något lättare och mer torr typ av hund. Det var med den som förebild som rasstandarden skrevs. Dessa två typer är idag blandade och man finner många olika typer: lättare torrare och tyngre grövre, med många variationer däremellan.
- Slutligen: Eftersom drentsche patrijshond är en genetiskt smal ras är det avgörande för dess framtid att acceptera skillnader i typ och temperament så länge dessa ryms inom rasstandardens ramar.

SDPK:s avelsrekommendationer

Gäller fr.o.m. 2024-07-01

Dessa avelsrekommendationer är SDPK:s policy för god avel för drentsche patrijshond.

Inavel

Max. 2,5 % över 5 generationer

2,51 - 6,25 % över 5 generationer är godkänt om inavelsökningen över alla generationer är 23 % eller lägre.

Mean Kinship (medelsläktskap med hela populationen): Parningskombinationen ska vara grön eller gul i DogsGlobal.

Kontakta SDPK:s avelskommitté för hjälp att beräkna inavelsökning och Mean Kinship.

Ålder

Tiken:

Inte para tik före 30 månaders ålder.

Hane:

Minimum ålder för att använda hane i avel är 24 månader.

Exteriör

Utställning minst "Very Good".

Eller

Utställning minst "Good" om hunden är jaktmeriterad.

Eller

Utställning minst "Sufficient" om hunden bedöms som särskilt genetiskt värdefull*.

Godkännande av SDPK:s avelskommitté krävs (om parning ska följa klubbens avelsrekommendationer).

HD

Dessa kombinationer får användas.

HD A x HD A

HD A x HD B

HD B x HD B

HD C x HD A om hund med HD C bedöms som särskilt genetiskt värdefull och kommer ur en kull där flertalet hundar är röntgade fria från HD och det inte förekommer HD D och HD E. Godkännande från SDPK:s avelskommitté krävs (om parning ska följa klubbens avelsrekommendationer).

ED

ED fri.

Men

Om en hund fått ED 1 vid SKK:s officiella röntgenavläsning har man möjlighet att uppvisa ett dokument till SDPK:s avelskommitté att hunden vid CT-röntgen (datortomografi) av armbågarna, avläst av en specialist i radiologi, visat sig vara fri från MCPD, UAP, OC/OCD och inkongruens. Datum och veterinärmottagning där CT-röntgen ska genomföras meddelas till kommittén för godkännande *innan* den görs.

En sådan hund får endast paras med ED-fri hund (oavsett från vilket land).

Avelskommittén kommer att arkivera de CT-röntgenresultat som skickas in och redovisa dessa i klubbens årliga Avelsrapport och i RAS.

Hund med ED 1 (CT fri) får användas en gång och kan endast användas i avel igen om flertalet av avkommorna ur första kullen är ED-fria och ED 3 inte förekommer.

Godkännande från SDPK:s avelskommitté krävs (om parning ska följa klubbens avelsrekommendationer).

Ögon

Ögonlyst och fri från PRA och kongenital katarakt.

Ögonlyst tidigast vid 18 månader. Ögonlysning får ej vara äldre än 12 månader vid parningstillfället.

Hund som ögonlysts fri vid 5 års ålder behöver ej ögonlysas igen.

Hälsa

Hundar vars nära släktingar har av veterinär konstaterad primär epilepsi bör inte användas i avel. Som nära släkting räknas föräldrar, föräldrars kullsyskon, avkommor, kullsyskon, samt hundar ur samma föräldradjurskombination.

Kontakta SDPK:s avelskommitté för information och hjälp med att göra riskanalys.

Arbetsmerit

Pris på jaktprov (fält, fjäll eller skog), det vill säga minst 3:e pris i unghunds-/nybörjarklass.

Eller

Godkänd jaktanlagsutvärdering i SDPK:s regi. För att göra jaktanlagsutvärdering ska hunden vara färdig för avel på övriga vis.

Eller

Hund som bedöms som särskilt genetiskt värdefull kan undantagsvis användas i avel utan jaktmerit/jakthanlagsutvärdering efter godkännande av SDPK:s avelskommitté.

Mentalstatus

Känd mentalstatus på officiell MH eller BPH (med skott).

Eller

Hund som bedöms som särskilt genetiskt värdefull kan undantagsvis användas i avel utan känd mental status efter godkännande av SDPK:s avelskommitté.

Utländska avelshundar

Behöver inte uppfylla den svenska klubbens avelsrekommendationer, men ska följa det egna landets avelsregler och den egna klubbens avelspolicy.

Valannonsering på hemsidan

Medlemmar får annonsera kullar som följer SKK:s grundregler på klubbens hemsida. Det skall tydligt framgå om kullen följer SDPK:s avelsrekommendationer.

Omplacering och till-saluhundar annonseras på hemsidan.

För annonsering av parning, valpkull och omplacering måste uppfödaren/ägaren vara medlem i klubben.

** Definition av "Särskilt genetisk värdefull":*

Hund som klassas som grön i DogsGlobal (Mean Kinship under 22,57) och vars användande i avel är ett värdefullt genetiskt bidrag till populationen i Sverige.

OBS. att en hunds Mean Kinship ändras allteftersom den och dess släktingar används i avel och att en hund som klassats som särskilt genetiskt värdefull för en parning inte nödvändigtvis kommer att vara det inför en andra parning.

Vid gränsfall vad gäller Mean Kinship och hur värdefull en hunds gener är för populationen, vägs för rasen särskilt betydande egenskaper, som jakt och mentalitet, in.

3 Beskrivning av rasens historiska bakgrund och utveckling

Rasens ursprung

Rasen utvecklades på 1500-talet ur spaniel som via Frankrike kom från Spanien. I Nederländerna kallades de för raphönshundar (namnet betyder ”drentsk raphönshund”). I landets östra del, speciellt i provinsen Drenthe, hölls hundarna renrasiga och blandades inte med främmande raser, vilket man gjorde på andra håll. På bland annat Rijksmuseum i Amsterdam kan man se dreutsche patrijshond på målningar redan från 1600-talet.

De markägande bönderna i Drenthe behövde en mångsidig hund som fungerade vid allroundjakt, men även som gårds- och familjehund. Dreutsche patrijshond användes förutom som jakthund även till annat på gården, till exempel för att vakta, valla djur och dra kärror.

År 1943 blev rasen officiellt erkänd av den nederländska kennelklubben. Rasen är främst släkt med kleiner münsterländer och épagneul français.

År 1948 bildades den nederländska rasklubben ”Vereniging De Dreutsche Patrijshond”. År 2014 bildades en andra rasklubb i Nederländerna, ”Dreutsche Patrijshonden Club Nederland”.

- 1998 Bildades Dansk Dreutsche Patrijshond Klub (Danmark)
- 2000 Bildades Belgische Vereniging van Dreutsche Patrijshonden (Belgien)
- 2008 Bildades Dreutsche Patrijshond Club of North America (USA och Canada)
- 2012 Bildades Svenska Dreutsche Patrijshond Klubben (Sverige och Norge)

Dreutsche patrijshond är klassificerad enligt FCI som stående fågelhund. Rasen tillhör grupp 7, sektion 1:2 kontinentala stående fågelhundar.

Beskrivning av arbetssätt

I rasstandarden står följande att läsa om rasens arbetssätt:

”Dreutsche patrijshond är idealisk för jakt i olika slags terräng. Den jagar inom skotthåll och det är naturligt för rasen att hålla god kontakt med jägaren. När hunden närmar sig villebrådet fattar den stånd fast och pålitligt på lagom avstånd. Karaktäristiskt hos många hundar i rasen är svansens cirkulära rörelse vid sök, speciellt när hunden får vittring av vilt. Hunden väntar sedan på att jägaren skall komma nära och om det dröjer tittar hunden efter föraren.

Rasens anpassningsförmåga gör den användbar vid jakt på allt slags vilt såväl på fält som i vatten. Förutom att den är en god apportör så kan den också utföra eftersök. Dessa särdrag är medfödda och kräver föga utbildning. Eftersom dess temperament är vänligt skall man inte heller dressera den med tvång. Rasen är av naturen lojal och intelligent vilket gör den,

tillsammans med god uppfostran och träning, till en värdefull jaktkamrat såväl som en högt uppskattad familjehund.”

Kommentarer till rasstandarden saxade ur den av Nederländska Kennelklubben utgivna boken ”The Dutch Breeds”:

”Det står i standarden att rasen behöver föga utbildning då den är så naturligt lydig. Detta kan vara vilseledande och ge det felaktiga intrycket att hunden inte behöver fostran alls. Vilket absolut inte är syftet. På grund av dess snabbhet och ibland envisa karaktär behövs en fast men inte hård hand”

”I standarden står att hunden är idealisk för jakt i olika slags terräng. Här vill man att hunden skall gå långsamt genom snårig ogenomtränglig terräng i kontakt med föraren och söka igenom noga i trav eller när så krävs i skritt, medan det på fält och åkrar krävs galopp.”

Det finns ytterligare ett par saker som bör kommenteras. Att det i rasstandarden står att Drentsche patrijshond jagar inom skotthåll är vilseledande. I samtal med jaktprovsdomare och sakkunniga i Nederländerna har det framkommit att formuleringen beror på språkförbistring, där ”under the gun”, som formuleringen lyder i den engelska översättningen av standarden, i Nederländerna betyder ”i god kontakt med jägaren på lagom avstånd”. Det vill säga, inte ”inom skotthåll” som den svenska översättningen från engelska lyder.

Landskapsbilden i Nederländerna har förändrats sedan den ursprungliga rasstandarden skrevs. De små avgränsade åkrar som var vanliga förr har nästan helt försvunnit och därmed också behovet av en hund som höll sig nära sin förare. Idag jagar de flesta drentsche patrijshond på stora öppna fält, vilket ger ett större sök då de anpassar sig efter marken de jagar på. Fart, vidd och reviering hos en drentsche patrijshond av idag liknar i mycket flera av de övriga kontinentala stående fågelhundsraserna.

Rasstandarden nämner att det är naturligt för rasen att hålla god kontakt med jägaren. Detta är viktigt att understryka. Det är rastypiskt för en drentsche patrijshond att hålla god kontakt med sin förare, även när den jagar på stora fält och på fjäll. Samma sak gäller vid skogsjakt. En typisk drentsche patrijshond håller reda på var dess förare är.

Temperament

Drentsche patrijshond har blivit en mycket uppskattad familjehund tack vare sitt temperament. Den är lättlärd och följsam, även om dess energiska och ibland envisa karaktär kräver, särskilt under det första året eller två, en konsekvent fostran. Drenten är framför allt lämplig för aktiva människor med tid och intresse, då den behöver både fysiska och mentala utmaningar för att må bra. Om den inte jagas med eller jakttränas behöver den få utlopp för sina medfödda behov genom andra aktiviteter, som till exempel spår, sök, drag, vandringar, lydnad, agility mm.

I en äldre version av rasstandarden på engelska står det om drentens temperament: "A particularly worthy family member".

Exteriöra skillnader inom rasen

De två linjerna med störst betydelse som växte fram under 40-talet var av olika typ. Det ena var den så kallade "Clovis-typen", vilken var en något tyngre hund med ett större fyrkantigt huvud, rundare skalle och ofta hängande läppar. Öronen var lägre ansatta, långa och svagare. Den andra var den så kallade "Nimrod-typen", vilken var en något lättare och mer torr typ av hund. Enligt författaren i boken *The Dutch Breeds*, A.H. van der Snee, skrevs rasstandarden med Nimrodtypen som förebild. Detaljer som talar för detta i standarden är bland annat följande: Nospartiet skall vara kilformat och något kortare än skallen. Det skall vara tämligen torrt och inte ha hängande läppar. Kinderna skall vara måttligt utvecklade och gradvis smalna av mot nospartiet. Ögonlocken skall vara åtsmitande. Öronen skall vara högt placerade och vid ansättningen hänga tätt intill huvudet utan veck.

Idag ses hundar av olika typer i både Nederländerna och andra länder; en lättare typ och en tyngre grövre typ, med många variationer däremellan. Det finns också relativt stora skillnader i storlek. De två linjerna som ursprungligen fanns av rasen, efter hanhundarna Clovis och Nimrod, är numera blandade. Även i Sverige ser vi en hel del variation, även om den lättare typen är mer representerad.

Eftersom drentsche patrijshond är en genetiskt smal ras är det viktigt att acceptera dessa skillnader inom rasen och förstå att det ryms flera olika typer inom rasstandardens ramar. Historiskt sett har det aldrig varit en homogen ras vad gäller exteriören och man bör vara medveten om faran i att sträva efter alltför stor typlikheter då det i längden riskerar att minska den genetiska variationen.

- **För information om Svenska Drentsche Patrijshond Klubbens arbete 2012-2023, se Bilaga.**

4 Beskrivning av nuläget i Sverige

Flera hundar jakttränas eller används i praktisk jakt, samt tränas och används vid eftersök. Andra ägare jobbar med lydnad, agility, drag eller har sin hund som familjemedlem med andra aktiviteter. Ägare deltar även i utställningar med sina hundar.

Det finns en utbredd kontakt mellan ägare av rasen, mycket tack vare träffar, träningar, prov och utställningar arrangerade av rasklubben.

Det svenska avelsarbetet är beroende av vad som händer i Nederländerna och andra länder och kan inte ses som fristående från dessa. Det är viktigt att samarbeta över gränserna och att börja se på alla dreutsche patrijshond, oavsett land, som en enda population. Först då kommer man att kunna hantera de utmaningar som rasen står inför. Framför allt handlar det om att på bästa sätt främja genetisk variation och att skapa förutsättningar för god hälsa, reproduktionsförmåga och funktion. Eftersom det är en genetiskt smal ras kommer uppfödare i Sverige alltid, eller under lång tid framöver, vara beroende av samarbete med drentägare, uppfödare och rasklubbar i andra länder för att bibehålla rasens egenskaper, hälsa och exteriör. Viktigt att påpeka är också att de val och det arbete som görs i Sverige vad gäller dreutsche patrijshond kan komma att bli avgörande för populationer i andra länder. Ett samarbete är alltså nödvändigt från båda håll.

5 Population

- 2001 registrerades den första drentsche patrijshond i Sverige.
- 2007 fanns 33 svenskregistrerade hundar.
- 2015 var drygt 110 drentsche patrijshond registrerade i Sverige, varav uppskattningsvis cirka 80 fanns kvar i Sverige.
- 2022 fanns 173 drentsche patrijshond födda 2010 eller senare registrerade i Sverige. Av dessa finns cirka 120 individer kvar i Sverige. Ungefär 20 har avlidit, resten har exporterats. Exporten har skett främst till Norge och Danmark, men på senare år har hundar även exporterats tillbaka till hemlandet Nederländerna, samt till Belgien.
- Som jämförelse finns det strax över 4000 registrerade drentsche patrijshond i Nederländerna. Det föds ca 270 (2016–2022) vs. 315 (2010-2016) valpar varje år i Nederländerna. 2002 föddes 540 valpar, 2019 220 st, det ökade sedan till 319 st 2021. 2022 föddes ca. 185 valpar. Snittet ligger på ca 6 valpar per kull.
- Antalet individer i Sverige ökar stadigt men sakta, både med kullar födda i Sverige och med importer från Nederländerna och Danmark.
- Den effektiva populationen (framför allt hanar som går i avel) i Sverige är liten och den är beroende av importer samt parningar i utlandet.

Svenskfödda kullar (antal kullar/antal valpar)

	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
Kull	4	1	2	3	1	3	3	2	2
Valpar	20	6	16	19	5	21	15	9	13
medel valpar/kull	5	6,0	8,0	6,3	5,0	7,0	5,0	4,5	6,5

	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2007	2006	2004
Kull	2	3	2	1	2	1	1	1	1
Valpar	11	17	5	7	12	7	9	12	7
medel valpar/kull	5,5	5,7	2,5	7,0	6,0	7,0	9,0	12,0	7,0

Importer till Sverige, Norge och Finland (antal/land)

2022	2021	2020	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
1 NL	1 NL	2 NL	2 NL	1 NL	1 NL	1 NL	2 NL	2 NL	3 NL	2 NL
1 DK	2 DK	3 DK	1 DK		1 DK	1 DK		1 DK	1 DK	
									1 BE	

2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2001
2 NL	2 NL	3 NL	5 NL	1 NL	1 NL	1 DK	1 NL	1 NL
	2 DK			1 DK	1 DK			

6 Genetisk variation

Försämrade genetisk variation är ett problem i många hundraser och leder till ökad risk för genetiska sjukdomar, försämrade fertilitet och reproduktionsförmåga. Inavelsdepression är ett samlingsbegrepp för negativa effekter av inavel som huvudsakligen påverkar egenskaper förknippade med reproduktion och så kallade fitnesssegenskaper. Inavelsdepression kan exempelvis visa sig som försämrade fertilitet och försämrade livskraft och/eller tillväxt hos valparna. En påtaglig och mätbar effekt kan vara minskad kullstorlek.

Även om drentsche patrijshond är en gammal ras som finns avbildad så tidigt som på 1600-talet byggdes rasen upp i samband med dess officiella godkännande 1943 av endast ett fåtal hundar. Vissa av dessa överanvändes starkt och man hade liten eller ingen kunskap om faran med inavel. Det betyder att det i hela populationen drentsche patrijshond i alla länder endast förekommer gener av några få ursprungliga hundar, s.k. founders. Antalet gener i omlopp har dessutom minskat drastiskt över åren. Effekten är att den genetiska variationen i rasen som helhet är mycket dålig.

Fram till 1971 hade rasen öppna stamböcker, det vill säga att en hund utan stamtavla som liknade en drentsche patrijshond kunde mönstras in så som varande en hund av rasen. Den hamnade då i ett appendix till stamboken. Med tiden blev avkommor från den hunden fullvärdiga drentsche patrijshond. Detta kan vara en bidragande orsak till att rasen – trots de nedslående siffrorna angående genetisk variation som redovisas nedan – inte har ännu större problem med hälsa och reproduktion än vad vi ser idag. Flera av de hundar som mönstrades in bidrog säkert med gener från andra raser. Något som bekräftats av hundar som gjort omfattande DNA-profilering (tex. Embark) där några visat sig bära på gener från andra raser.

För att bättre kunna lägga upp en fungerande avelsstrategi och förstå de problem och utmaningar som rasen står inför beställde SDPK i juli 2022 en omfattande rapport angående genetisk variation hos drentsche patrijshond från Dr. ir. Pieter Oliehoek, grundare av databasen DogsGlobal: "Population Plan of the Drentsche Patrijshond".

Sammanfattningsvis visar denna rapport:

- Det fanns 75 ursprungliga Founders (genetiskt obesläktade djur/ "ursprungliga förfäder"). Dessa antas vara obesläktade, men det kan inte uteslutas att de var besläktade med stambokförda drentsche patrijshond. Endast gentest kan ge exakt släktskap.
- Av dessa finns det idag gener kvar av 40 djur.
- Endast ett fåtal gener av dessa 40 hundar finns kvar.
- I själva verket består hela populationen drentsche patrijshond av endast 5,6 "hela hundar", sammansatta av delar av dessa 40 hundar.
- Ett annat sätt att uttrycka det är genom genomsnittligt medelsläktskap, Average Mean Kinship (AMK). Genomsnittligt medelsläktskap för drentsche patrijshond är 23 %.
- Som jämförelse är släktskapet mellan två syskon 25 %. Alltså är alla drentsche patrijshond aningen mindre besläktade än syskon.

- Medeltalet för inavel över alla generationer ligger på 23,3 %.
- Om man vid avel skulle göra de optimala genetiska valen inom populationen (utan att ta hänsyn till meriteringar och hälsotest) är det endast möjligt att minska AMK till 21%.

Dessa siffror är beräknade på potentiellt reproduktiva drechtsche patrijshond i alla länder. Totalt cirka 4000 hundar, tikar 9 år och yngre, hanar 14 år och yngre. Som framgår har mycket genetisk variation gått förlorad över åren, framför allt pga. snäva urval, överanvändning av få avelsdjur, linjeavel och stängda stamböcker.

Några definitioner av viktiga begrepp:

INAVEL:

Är sannolikheten för homozygoti, dvs. att samma gen förekommer i dubbel uppsättning i ett lokus på grund av gemensamma förfäder. Med andra ord: Inavel i en individ ökar chansen/risken att ärva samma gen från både fadern och modern eftersom föräldradsjuren har gemensamma förfäder. Inavel säger ingenting om hur viktiga dessa djur är genetiskt sett för en population.

SLÄKTSKAP (KINSHIP):

Procenttalet som ett djur är genetiskt släkt med ett annat. Det vill säga: Hur många gener två hundar delar på grund av gemensamma förfäder.

MEDELSLÄKTSKAP (MEAN KINSHIP):

Är en individs släktskap med hela populationen, inklusive sig själv. Ett lågt släktskap betyder att individen är relativt lågt besläktad med populationen och därför genetiskt viktig. Det är stor chans att individen bär på gener som är unika eller underrepresenterade i populationen.

Vad siffrorna i "Population Plan of the Drentsche Patrijshond" visar är att parningar baserade på låg inavelsökning över några få generationer inte hjälper rasen att behålla så många unika gener som möjligt eller att undvika inavelsökning och släktskap i enskilda parningar. Låg inavelsökning över t. ex. 5 generationer garanterar inte låg inavelsökning över alla generationer, då det kan vara, och ofta är, samma hundar i stamtavlorna längre bak i tiden. Det är därför av största vikt att man börjar se på släktskap och inavelsökning över alla eller så många generationer som möjligt.

Det känns viktigt att se dessa två beräkningsmetoder – släktskap och inavelsökning – som två kompletterande redskap för att bevara och förhoppningsvis öka den genetiska variationen. Till detta finns det i dagsläget två databaser, DogsGlobal och ZooEasy. DogsGlobal räknar framför allt ut inavelsökning och Mean Kinship över alla generationer och identifierar utifrån det genetiskt värdefulla hundar. ZooEasy för drechtsche patrijshond, administrerad av den nederländska rasklubben VDPH, räknar ut inavelsökningen över 11 generationer. Om uppfödare inte själva har tillgång till dessa databaser hjälper SDPK:s Avelskommitté gärna till.

DogsGlobal delar in hundar i tre kategorier baserat på Mean Kinship (MK) = Ett värde som talar om hur mycket en individ är släkt med alla andra individer i en population.

Grön	MK < 22,57%	VÄRDEFULLA
Gul	MK 22,57% - 23,76%	GODA VAL
Orange	MK > 23,76%	BIDRAR EJ TILL VARIATION
Röd	MK > 23,76% och som haft 10 avkommor eller fler	

En grön hund som fått 10 avkommor blir automatiskt gul, en gul hund som fått 10 avkommor blir orange, osv.

Lite förenklat kan man säga att det är viktigt att använda så många olika grönlistade hundar som möjligt. Har man en orangelistad hund bör man letar efter en grönlistad hund för att bidra till den genetiska variationen. Gullistade hundar i sin tur bör paras med gröna eller gula hundar. Röda hundar bör inte användas mer i avel

.

Land	Grön	Gul	Orange	Röd
Belgien	213	52	20	1
Danmark	56	77	35	1
Nederländerna	1007	1117	1306	72
Sverige	48	100	16	1
USA	44	32	1	1

Som synes finns det en hel del genetiskt värdefulla hundar (gröna), även i Sverige. Särskilt Belgien har ett högt antal grönlistade hundar.

Det är viktigt för rasens framtid att genetiskt värdefulla hundar med inte så ofta spridda gener används i aveln. Dels genom att para svenska tikar med utländska hanhundar som är grönlistade, dels genom att importera genetiskt värdefulla hundar till Sverige för avel. Men också genom att använda många olika friska grönlistade svenska hundar i avel, dvs. hellre flera olika individer än några få.

Ett annat sätt att identifiera genetiskt viktiga drechtsche patrijshond är att använda DNA-test som kartlägger hundens arvs massa. Det finns flera företag som erbjuder sådana test, framför allt i USA. Ett test som har använts av några ägare till drechtsche patrijshond heter Embark och ger bland annat den verkliga genetiska inaveln. Denna har i flera fall visat sig vara något högre än inaveln enligt stamtavlor, men kan också visa sig vara lägre. Syskon i en och samma kull kan till exempel ha olika grader av inavel, då de inte ärver exakt samma gener från sina föräldrar.

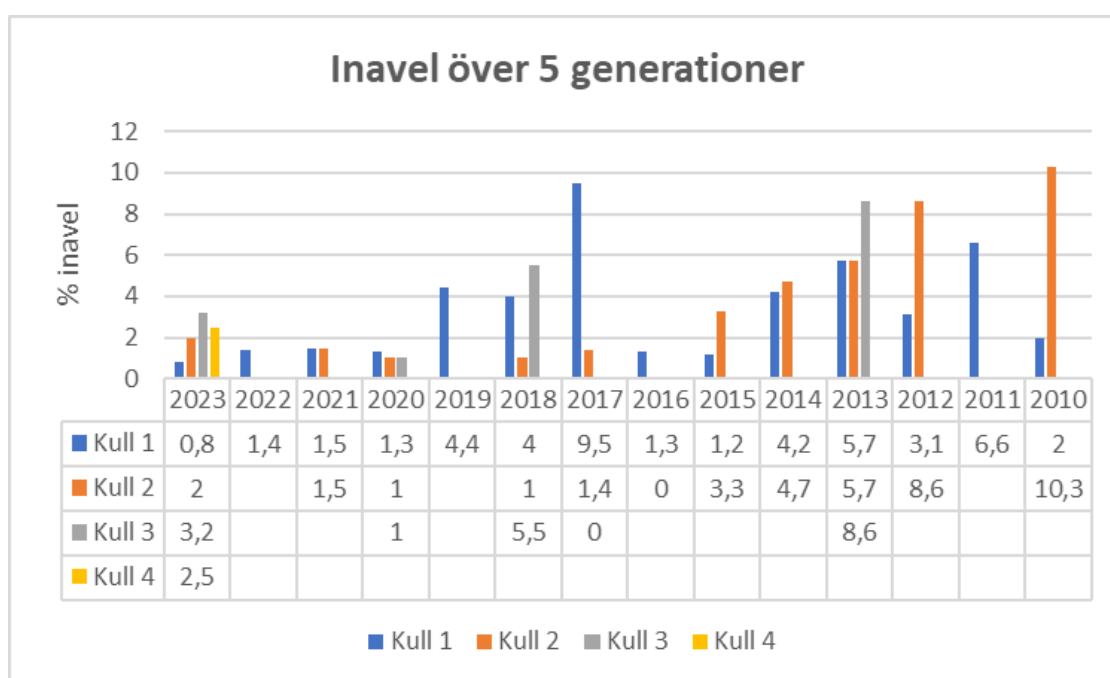
Det finns ytterligare ett sätt att öka den genetiska variationen: genom inkorsning med andra raser. SDPK och dess medlemmar är positivt inställda till ett begränsat inkorsningsprojekt i

Sverige. Medlemsmöten har hållits om frågan och information sker löpande via klubbens digitala tidning, DrentNytt. Den nederländska rasklubben VDPH förbereder för närvarande (2023) att starta ett inkorsningsprogram i hemlandet. SDPK har inlett samtal med specialklubben SKF och SKK om att påbörja ett inkorsningsprojekt i Sverige.

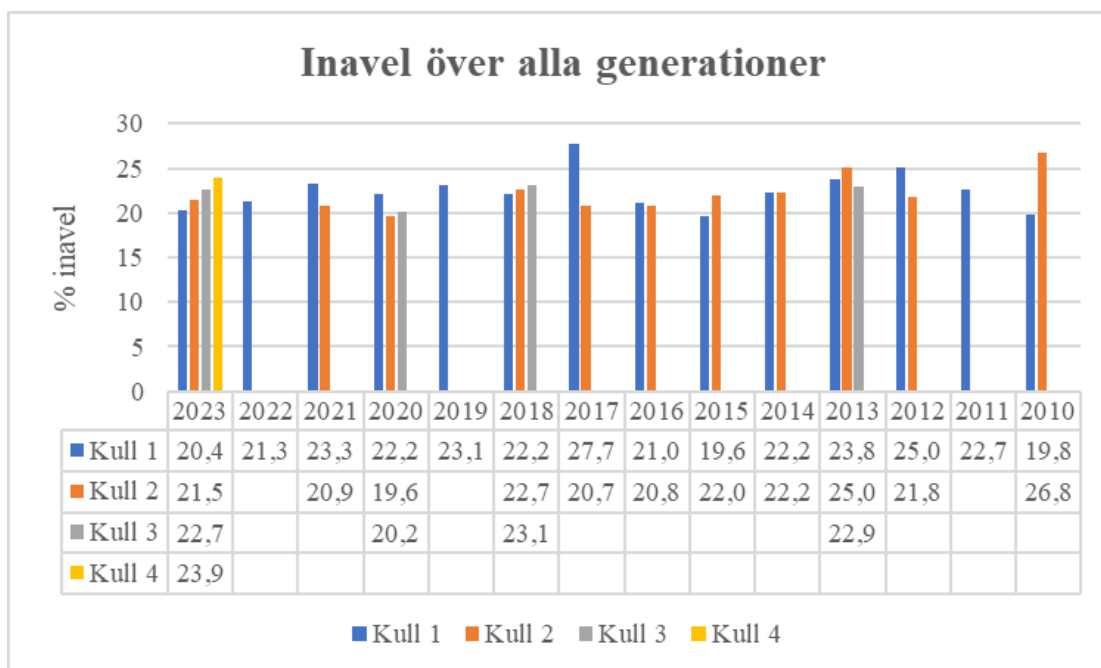
Målet med att korsa in andra raser är att förbättra rasens hälsa, livskraft och funktion genom att (1) öka den genetiska mångfalden, (2) minska risken för allvarliga ärftliga sjukdomar, särskilt epilepsi, samt (3) bevara och förbättra rasens ursprungliga jaktegenskaper och funktionella exteriör. Klubbens utgångspunkt är att drenten ska förbli drent, både till utseende, mentalitet och jaktegenskaper.

Beräkning av inavelskoefficient

I RAS 2016 redovisades inavelskoefficienten i % över 3 generationer per kull och år, då i Sverige befintliga stamtavlor ofta inte var kompletta över 5 generationer vid den tidpunkten. Önskvärt ansågs då vara över 5 generationer, vilket vi gör här. Ännu bättre är om man räknar ut inavelsökningen över alla generationer.

Kommentar: Då stamtavlorna för flera av dessa kullar inte är kompletta över 5 generationer i SKK:s avelsdata får man inte fram den rätta inavelskoefficienten där. Informationen ovan är tagen från Dutchpartridgedog.nl.

Källa: ZooEasy för drentsche patrijshond

SKK rekommenderar en maximal inavelsgrad på 6.25 % beräknat över 5 generationer. Därför antog SDPK tidigt i sina avelsrekommendationer att parningar i Sverige ska ha en inavelsgrad om maximalt 6,25% över 5 generationer, även om det är önskvärt med lägre, helst under 2,5%.

Som redovisats ovan anser SDPK idag att det är viktigt att beräkna inavelsökningen över så många generationer som möjligt. Rasklubben kommer i framtiden att revidera sina avelsrekommendationer därefter. Följande kan ses som riktlinjer:

I Nederländerna är det vanligast att man beräknar inavelsökningen över 11 generationer. Det är mycket svårt att komma under 11 %. Det förekommer än idag parningar på över 25 %. Önskvärt enligt SDPK är under 16 %.

I de fall det finns kompletta stamtavlor tillbaka till 40-talet eller längre tillbaka kan man beräkna inavelsökningen över alla generationer. Medel för rasen ligger på 23,3 %. Det förekommer parningar på över 40 %. Önskvärt enligt SDPK är att man håller sig under 23 %.

Understrykas bör att det är önskvärt med så låg inavelsökning som möjligt, men att det inte alltid är möjligt då det finns andra faktorer som måste vägas in. Kan man beräkna inavelsökningen över många generationer är det den siffran som väger tyngst. Uppfödare som själva har svårt att beräkna inavelsökningen över många generationer kan få hjälp av SDPK:s Avelskommitté.

Mål och strategier genetisk variation

Mål är:

- **att** öka den genetiska avelsbredden i Sverige och att arbeta mot en större genetisk variation i hela populationen, samtidigt som man behåller den ursprungliga rasen med alla dess egenskaper.

Strategier är:

- **att** informera svenska uppfödare att hålla nere inavelsökningen och att räkna ut denna över så många generationer som möjligt. Eftersträvarsvärt är under 2,5% över 5 generationer, under 16% över 11 generationer och under 23% över alla generationer.
- **att** informera uppfödare om vikten att använda för rasen genetiskt värdefulla hundar, dels baserat på deras släktskap med rasen som helhet (Mean Kinship), dels baserat på om de tillför den svenska populationen nytt genetiskt material.
- **att** informera uppfödare om att inte överanvända enskilda hundar, och inte heller repetera samma kombination, även om det har varit få valpar i en kull.
- **att** informera ägare av rasen om vikten av att använda många olika friska hundar i avel och att stimulera fler till att ta en kull även om man inte är uppfödare.
- **att** ge råd och stöd till uppfödare angående avelshane, inavelskoefficienter och Mean Kinship.
- **att** ge råd och stöd och ordna mentorer till engångsuppfödare.
- **att** arbeta för att avelsdjur som importeras ska vara genetiskt värdefulla för rasen och populationen i Sverige.
- **att** påbörja ett begränsat inkorsningsprojekt med andra raser som ett sätt av flera att öka rasens genetiska variation och därmed behålla och förbättra fitnesssegenskaper, hälsa och funktion.

7 Hälsa

Drentsche patrijshond har länge betraktats som en tämligen frisk ras som befann sig i farozonen. Det är idag svårare att säga att detta fortfarande gäller, även om rasen inte har några generella problem såsom till exempel hudåkommor, allergier och öroninflammationer. Kanske bidrog de öppna stamböckerna fram till 1971 till att rasen trots dess genetiskt snäva avelsbas inte fick större problem tidigare, då detta tillförde rasen nya gener.

Tyvärr har epilepsi blivit ett alltmer tilltagande problem för rasen. Det är numera svårt i Nederländerna att hitta avelshundar som inte har nära släktingar med konstaterad primär epilepsi. I Sverige har det förekommit fall av epilepsi, men vi har också linjer som inte är drabbade. Aveln i Sverige bygger dock på användandet av utländska hanhundar och det blir allt svårare att hitta hundar som inte innebär en epilepsirisk. Andra ärftliga sjukdomar inom rasen att vara uppmärksam på är ledbesvär och autoimmuna sjukdomar. Mycket tyder på att hälsoproblemen inom rasen ökar.

Tyvärr är dokumentation och registrering av sjukdomar bristfällig i rasens hemland. Många uppfödare skickar endast in de resultat som är bra och det finns ingen praxis att utvärdera hela kullar. Ofta är det enbart de hundar som går i avel som har stambokförda hälsoresultat – och dessa är nästan alltid bra.

Det finns dock andra sätt att göra sig en bild av hur hälsoläget ser ut:

Den nederländska rasklubben, VDPH, skickar varje år ut en hälsoenkät till ägare av hundar som är 3 och 6 år. Svaren på denna enkät förs in i ZooEasy för drentsche patrijshond. Här registreras kliniska ledbesvär, immunrelaterade sjukdomar, epilepsi och mycket annat. Naturligtvis är det inte alla tillfrågade som svarar, men det är ändå tillräckligt många för att det ska framkomma att det finns en del problem.

SDPK skickar sedan 2023 ut samma enkät till svenska och norska drentägare, samt ägare till svenskfödda hundar. Svaren behandlas statistiskt och delas med nederländska VDPH som för in svaren i ZooEasy. Målet är att gemensamt kartlägga och dokumentera rasens hälsa i flera olika länder för att få en så korrekt bild av läget som möjligt.

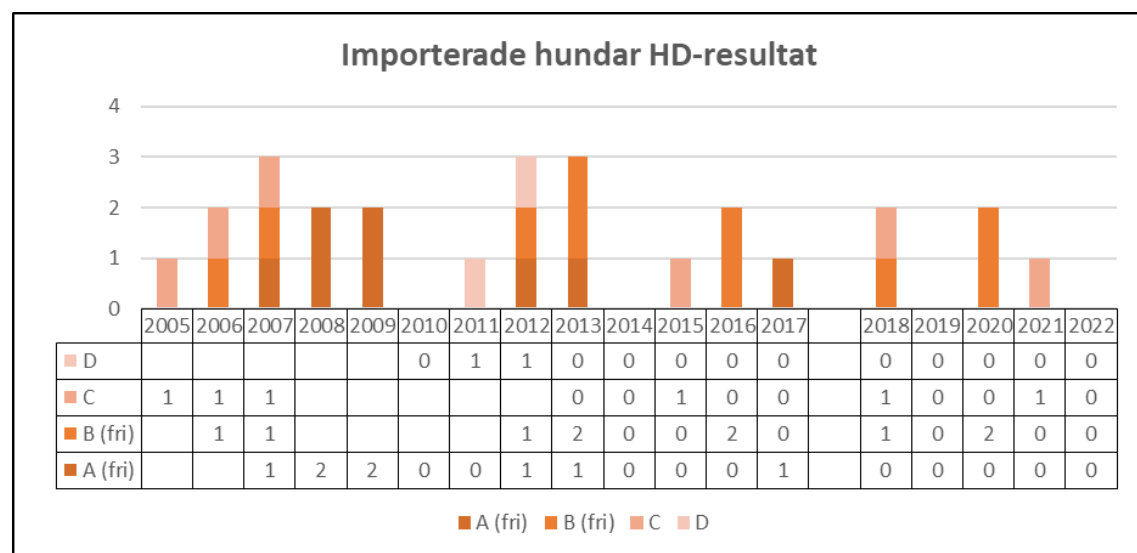
På senare år har drentsche patrijshond uppmärksamats av nederländska djurrättsaktivister, så som varande en nederländsk rashund där det förekommer hälsoproblem, främst epilepsi. Föreningen Dier&Recht för numera ett register över drentsche patrijshond med epilepsi, eller som har fått avkommor med epilepsi, och dit kan ägare och uppfödare själva anmäla sina sjuka hundar. För närvarande består registret av 205 hundar, varav 95 med epilepsi och 110 bärare. Det framgår inte av registret om det är primär eller sekundär epilepsi. ZooEasy för drentsche patrijshond innehåller 624 inrapporterade fall av sekundär och primär epilepsi, varav 78 sedan 2010.

Ett annat sätt att tolka sig till hur hälsoläget ser ut är att titta på importen till Sverige, Norge och Finland. Dessa hundar har många gånger importerats för att gå i avel och blir därför ofta hälsoundersökta, främst för HD, men ibland även för ED och ögonsjukdomar. Resultaten för importerade hundar sedan 2005 visar ett antal HD-belastade hundar, ibland med ED i olika

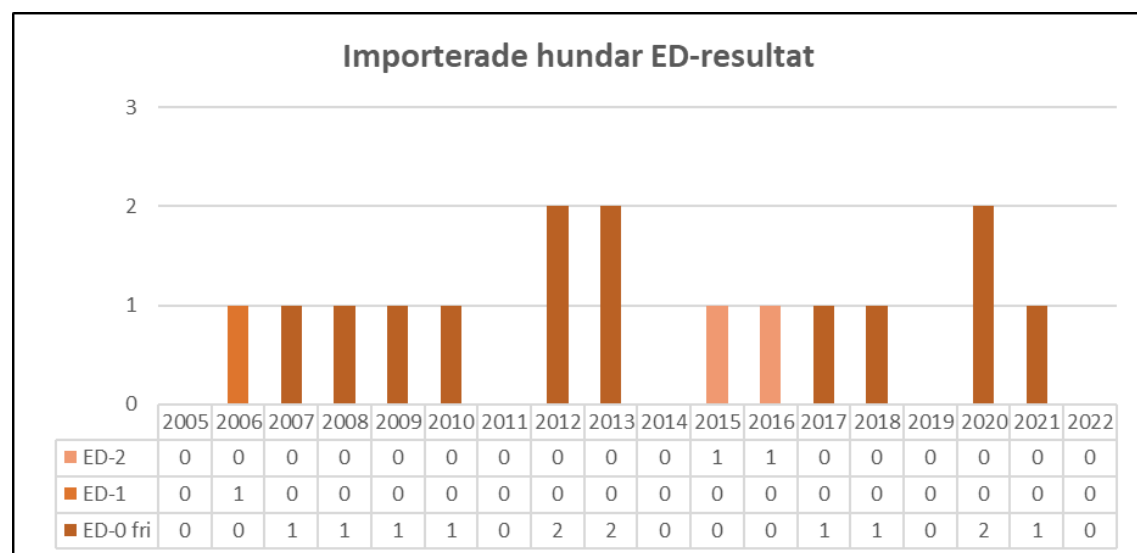
grader, samt i något fall ögonsjukdom. Flera av de hundar som importerats har alltså inte gått i avel på grund av bristande hälsa.

Födelseår	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
Importer	2	2	5	3	4	2	2	5	3	2	2	2	1	3	0	5	3	2	0
HD-röntgade	1	2	3	2	2	1	2	2	3	0	1	2	1	2	0	2	1	0	0
ED-röntgade	0	1	1	1	1	1	0	2	2	0	1	1	1	1	0	2	1	0	0
Ögonlysta	1	0	2	1	1	1	1	2	1	0	0	2	1	0	0	2	1	0	0

Källa: SKK:s Avelsdata.

Källa: SKK:s Avelsdata.

Källa: SKK:s Avelsdata.

Ögonlysningsresultat importerade hundar:

- En importerad hund (född 2008) hade katarakt, partiell cortex främre, lindrig. Ärftlighet kan f.n. ej bedömas. Denna hund fick en svenskfödd avkomma 2013 med ärftlig katarakt.
- En importerad hund (född 2012) hade icke-medfödd katarakt.
- En importerad hund (född 2013) hade PPM, Iris-Iris lindrig.
- En importerad hund (född 2017) hade retinopati. Ej ärftlig. Denna hund hade tidigare ögonlysts UA.

Annars inga anmärkningar.

SDPK arbetar kontinuerligt med att kartlägga rasens hälsa, både i Skandinavien och så långt som möjligt i andra länder. Öppenhet och ett stort antal undersökta hundar är avgörande för att på bästa sätt kunna hantera de problem som finns och för att förebygga nya problemområden. SDPK har som ambition att vara tongivande i hälsofrågor och var t. ex. först med att skärpa sina avelsrekommendationer vad gäller ED, vilket den nederländska rasklubben VDPH snart följde efter. Det är dock viktigt att understryka att varje ny skärpning av hälsokrav innebär en begränsning av en redan snäv avelsbas och att det i en liten ras som denna är en fin balansgång mellan hälsa, genetisk variation, funktion och allt det som är en typisk dreutsche patrijshond.

I rasens hemland:

Den första ärftliga sjukdom som uppmärksammades i Nederländerna var Progressiv retinal atrofi, PRA, en ögonsjukdom där drabbade hundar successivt förlorar sin förmåga att se. 1971 sattes en kraftfull bekämpning av PRA in och av 6 000 hundar uteslöts 2 000 från avel. I samband med det drabbades rasen i stället av epilepsi. Troligtvis på grund av de många uteslutna hundarna och de annorlunda val som gjordes. Idag är PRA inte något stort problem, men epilepsin finns kvar.

Fyra fall av PRA upptäcktes 2011-2013, innan dess var det PRA-fritt under flera år i Nederländerna. Man fortsätter att undersöka hundarna – ögonlysning är den vanligaste hälsoundersökningen bland dreutsche patrijshond i Nederländerna – för att undvika en ny spridning av defekten. På senare år har dock antalet ögonlysta hundar i Nederländerna minskat.

Andra ögonsjukdomar som man vidtagit åtgärder mot är kongenital katarakt. Det har inte förekommit några sådana fall under senaste år. Övriga ögonsjukdomar registreras men man har inga åtgärder mot dem. Även distichiasis och PPM har uppmärksamats under senare år.

Födelseår	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Födda	362	300	345	327	274	255	300	253	278	222	286	317	205
Ögonlysta	147	143	150	139	115	104	112	68	78	50	56	27	0
Ögonlysta %	40,61	47,67	43,48	42,51	41,97	40,78	37,33	26,88	28,06	22,52	19,58	8,52	0,00
PRA	-	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cataract congenital	2	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Cataract N-C	1	1	3	-	2	3	1	-	-	-	-	-	-
Entropion	-	3	1	-	-	-	2	1	1	-	-	-	-
Ectropion	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Distichiasis	1	2	2	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-
PPM	4	12	9	4	8	4	4	4	4	-	4	2	-
Lensluxation (primär)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
PHTVL PHPV	-	-	-	1	1	-	1	-	1	-	-	-	-
Retina Dysplasi	1	2	2	-	-	-	-	-	1	1	-	1	-

Källa: ZooEasy för drentsche patrijshond.

Epilepsin ökade markant i samband med den hårda PRA-bekämpningen på 70-talet där många individer uteslöts. På 80-talet räknade man med att 10-15 % av alla drentsche patrijshond var drabbade av epilepsi. I dag varierar de siffror som nämns och det är svårt att få fram en säker uppskattning av hur många hundar som är drabbade. Dels beror det på om man räknar enbart primär idiopatisk epilepsi, eller även sekundär symtomatisk epilepsi som uppstår på grund av andra bakomliggande orsaker. Dels beror det på bristfällig rapportering av hundar som insjuknar. De flesta är dock överens om att epilepsi är den ärftliga sjukdom som är det största problemet för rasen, oavsett om man säger att det är 3-5% eller 5-9% av alla drentsche patrijshond som är drabbade.

Vid Universitetet i Gent, Belgien, bedrivs ett forskningsprojekt för att ta fram ett DNA-test för epilepsi hos drentsche patrijshond och många hundar, både sjuka och friska, har hittills deltagit i projektet. Tyvärr har man ännu inte lyckats identifiera alla markörer för att skapa ett fungerande DNA-test men arbetet fortgår.

Höftledsdysplasi förekommer i rasen och i Nederländerna finns numera avelsregler där endast HD A och B får användas i avel. Tittar man på vilka hundar som går i avel har de nästan alltid HD A.

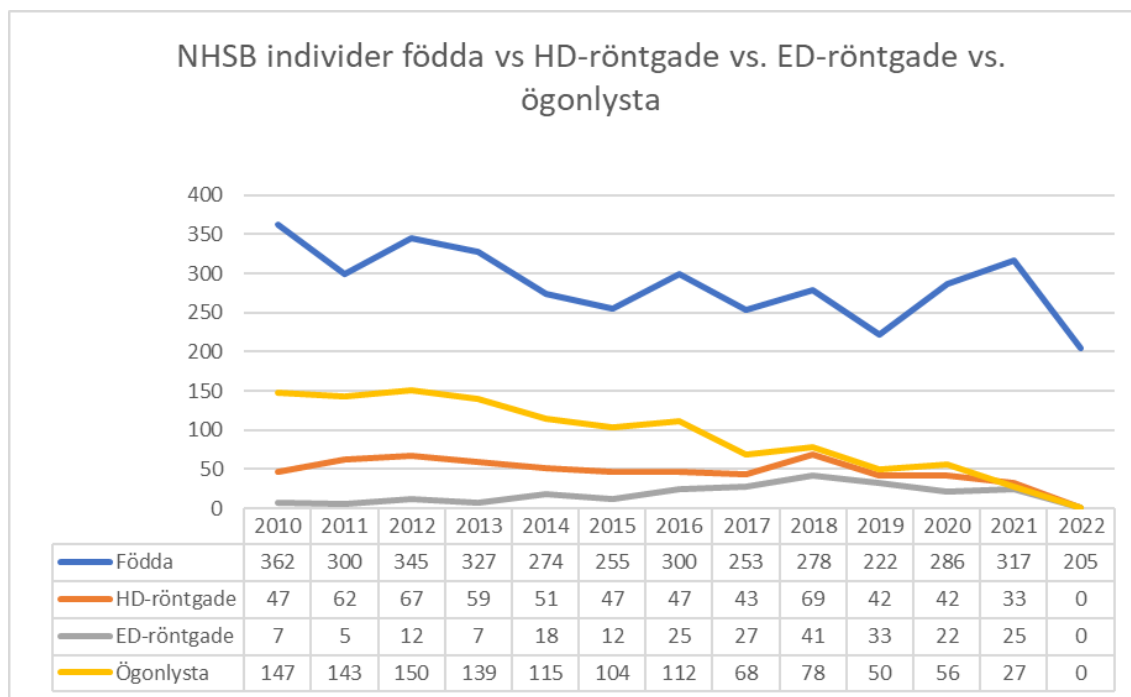
Här bör man förtydliga skillnaden mellan röntgenpraxis i Nederländerna och de skandinaviska länderna:

- I Nederländerna är det vanligt att HD-röntga hundar utan sedering. Muskelnerna håller då ihop leden och s.k. slappa leder blir svåra att upptäcka. Slappa leder ger per automatik HD C eller sämre. I Skandinavien krävs att hunden får lugnande medel för officiell HD-röntgen.
- I Nederländerna graderar man normala höfter som bättre och sämre HD A genom att skriva ut Norbergsvärdet, där 40 är bäst och en A-höft kan ha ner till Norbergsvärde 20. I Skandinavien graderas höfter med Norbergsvärde 30-20 som HD B. De hundar som i Nederländerna har lägre än HD A-30 har alltså i själva verket HD B. Det vi ser i alla andra länder med populationer av drentsche patrijshond (utom USA som har ett annat graderingssystem) är att ungefär hälften av de hundar som har normala höftleder graderas med HD B. I Nederländerna förekommer knappt HD B på pappret utan det är ”bättre och sämre” HD A.

- Det är i Nederländerna accepterat av många veterinärer att man inte skickar in röntgenresultat för stambokföring om de inte är bra.

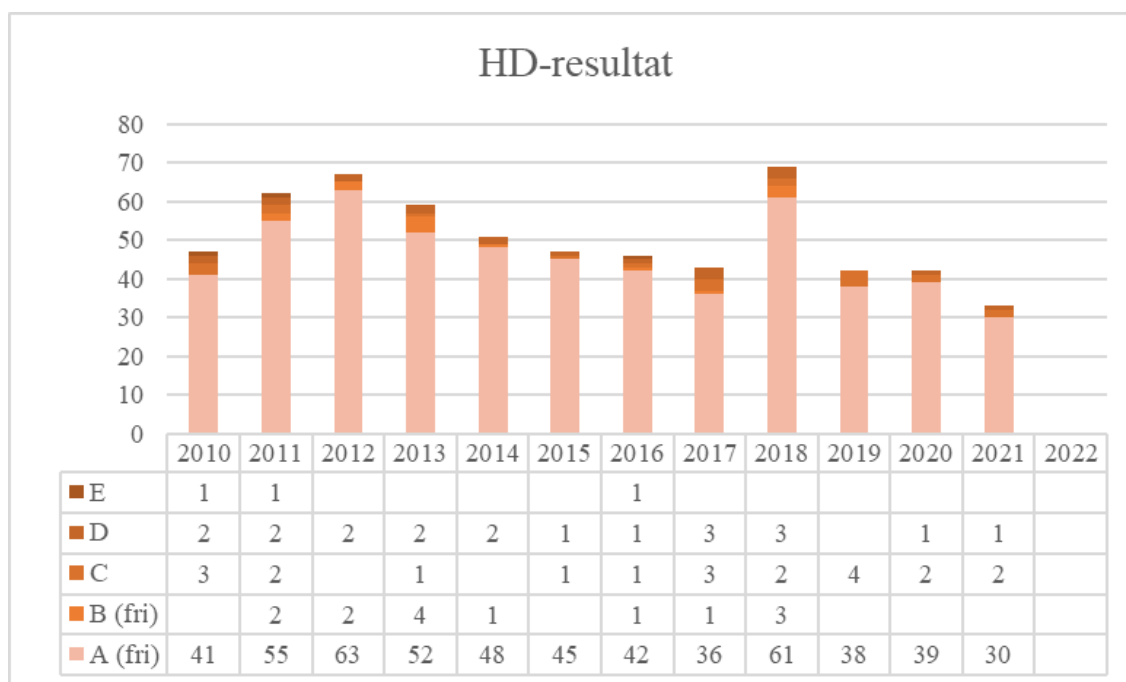
Man kan därför utgå från att de stambokförda uppgifter som redovisas inte är hela sanningen.

Observera att vi har selekterat utifrån hundar födda i Nederländerna. Dessa hundar är registrerade med ett NHSB-nummer.

Källa: ZooEasy för drentsche patrijshond.

HD Nederländerna

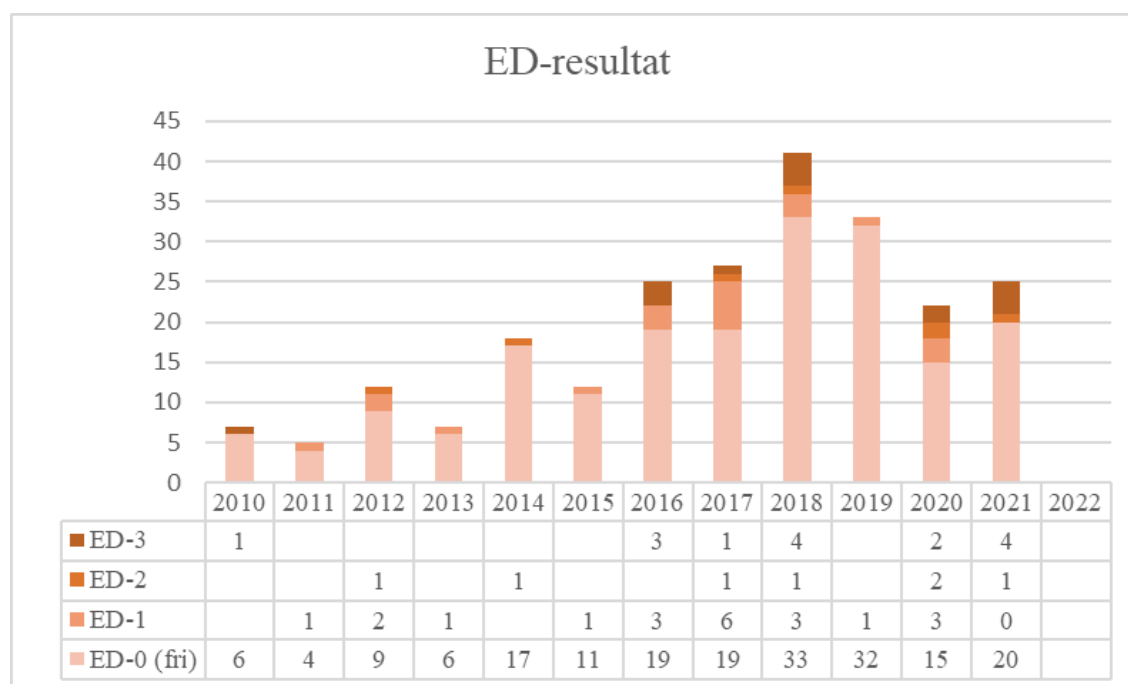

Källa: ZooEasy för drentsche patrijshond.

Efter att det uppdagats att det förekommer armbågsdysplasi i rasen har en del ägare i Nederländerna börjat röntga även armbågarna. Den äldsta rasklubben, VDPH, kräver numera röntgade armbågar vid avel, men har nyligen frångått enbart fria armbågar och tillåter idag ED 1 i kombination med ED 0. Den nya rasklubben, DPHCN, kräver inte röntgade armbågar och få av dess uppfödare undersöker sina hundar för ED. Det betyder att det fortfarande är ett litet antal hundar i hemlandet som röntgas för ED. För att få ett rättvist resultat är det viktigt att många individer röntgas officiellt.

I SDPK:s ”Utvärdering av förekomsten av ED hos drentsche patrijshond” framkom det att det i Nederländerna fanns ett antal kliniska fall av ED. Dessa hade rapporterats in till rasklubben, men inte registrerats officiellt hos landets kennelklubb. Av 136 officiellt röntgade hundar t.om. 2018 hade 28 någon grad av ED (20,58%). Utöver det fanns det 15 inrapporterade fall av klinisk ED, där 6 uppgavs ha avlivats p.g.a. ED. Totalt ger det 28,5% ED-drabbade hundar. Obs. att det gäller hundar röntgade fram till 2018.

ED Nederländerna

Källa: ZooEasy för drentsche patrijshond.

Övriga sjukdomar

Andra sjukdomar eller anomalier som ses i rasen är blödarsjuka (von Willebrand typ 1), entropion, hypothyroidism, kryptorchism, monorchism, knicksvans, navelbråck, diskbråck och autoimmuna sjukdomar. I Nederländerna uppskattar man att det föds 1–2% monorchida hanhundar per år, 1–1,5% kryptorchida, 1–1,5% med navelbråck och färre än 1% med knicksvans. I skrivandes stund kan man inte säga i vilken frekvens övriga anomalier förekommer, bara att autoimmuna åkommor som led- och muskelsmärter och hjärnhinneinflammation finns i rasen och att det inte heller är helt ovanligt med diskbråck.

Avsaknaden av en eller flera tänder är tämligen vanligt i rasen och förekommer mer i vissa släktled än andra. En bra riktlinje är att alltid para hund som saknar tänder med hund som har alla tänder, då det är rak recessiv nedärvning. Man bör heller inte använda hund med för många saknade tänder, särskilt inte molarer. En eller två saknade P1, P2 eller P3 kan accepteras, men helst inte fler.

Det finns tecken på att det förekommer vissa fortplantningsproblem i rasen, med tikar som går tomma gång på gång, primär och framför allt sekundär värksvaghet, samt valpdödighet vid födslar. Det är vanligt med kejsarsnitt i Nederländerna och som vid annat som gäller hälsa är redovisningen av orsakerna bristfällig.

”Det är viktigt att känna till att en tik som har förlöst två gånger med kejsarsnitt inte får användas i avel. Om det upptäcks anatomiska defekter i samband med det första kejsarsnittet

som gör det sannolikt att kejsarsnitt kommer att behöva utföras vid framtida dräktighet får tiken inte användas i avel igen. (SJVFS 2020:8, L 102)”

Hunduppfödning i teori och praktik, SKK

Angående blödarsjuka, von Willebrands sjukdom typ 1, så har man i Nederländerna kommit fram till att få individer som bär på mutationen i dubbel uppsättning blir sjuka. Då mutationen är dominant borde även hundar som är bärare visa symtom, men gör sällan det. Under slutet av 90-talet och början av 2000-talet bedrevs ett forskningsprojekt på Lantbruksuniversitetet i Utrecht där många drentsche patrijshond undersöktes. Även om det förekom hundar med försämrad koaguleringsförmåga var dessa få och de flesta med lindrigt symtom. Slutsatsen blev att sjukdomen inte var ett nämnvärt problem för rasen och att det verkar krävas ytterligare en gen för att en hund av rasen ska bli sjuk.

Data från Dr. van Haeringen Laboratorium B.V. i Nederländerna, där man sedan 2015 testat 150 drentsche patrijshond för von Willebrand typ 1, ger en indikation om hur spridningen ser ut: 10% testade fria/normala, 58% testade som bärare, 32% hade mutationen i dubbel uppsättning.

Vissa ägare DNA-testar sina hundar för von Willebrand typ 1 och parar endast fri hund med bärare. Eftersom de flesta drentsche patrijshond har visat sig bära på mutationen riskerar detta att begränsa en redan snäv avelsbas. Särskilt som sjukdomen inte klassas som ett kliniskt problem för rasen. Det kan dock vara värdefullt att ta vara på individer som är fria från von Willebrand, men man bör vara försiktig med att låta defekten i alltför hög grad styra aveln. I dagsläget följer alla länders rasklubbar samma linje och kräver inte test för von Willebrand typ 1.

Det finns för närvarande inga andra för rasen utformade DNA-test för att fastställa ärftliga sjukdomar.

I Sverige:

Populationen i Sverige var länge liten och man kände sig ganska förskonad från ärftliga sjukdomar. När antalet drentsche patrijshond i landet ökade har förekomsten av genetiska defekter också blivit fler.

Ögonsjukdomarna har dock varit få: ingen hund har diagnosticerats med PRA och endast ett par med katarakt. Det finns några kända fall av epilepsi och en misstanke om att det kan vara fler. Enstaka kryptoorchida hanhundar och hundar med navelbråck har förekommit. Diskbråck och andra ryggproblem har dykt upp på senare år, och åtminstone tre hundar har avlivats på grund av det. Autoimmuna sjukdomar har också förekommit. Liksom ett fåtal fall av klinisk ED.

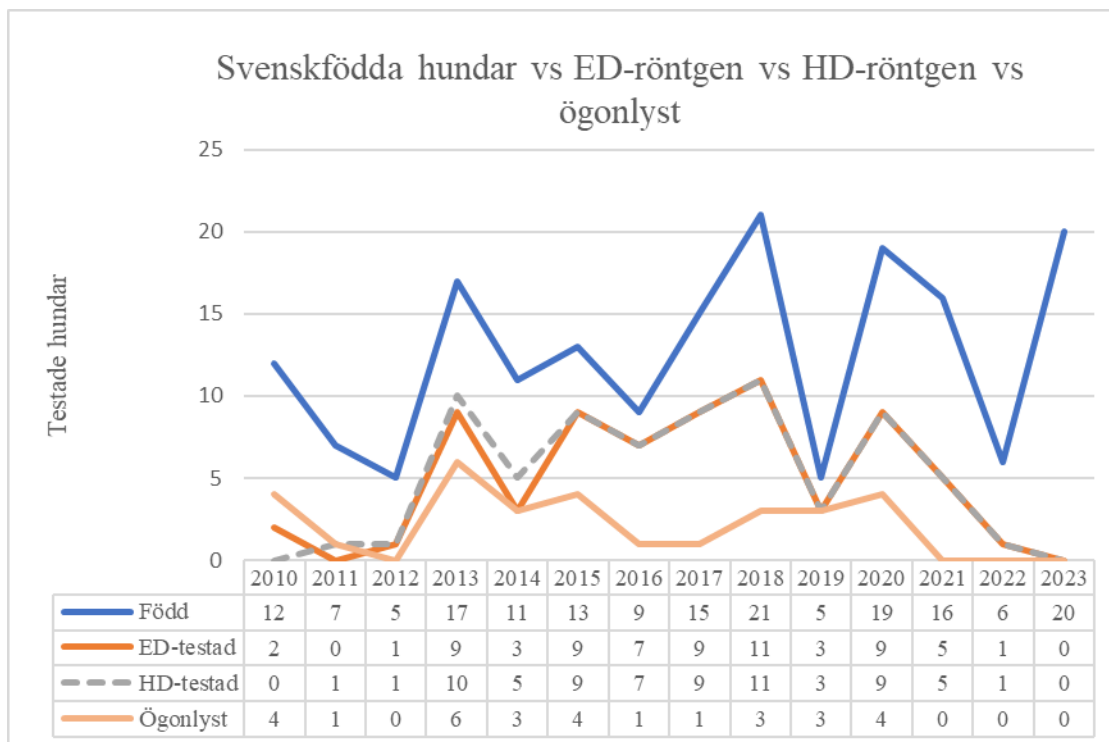
Vad gäller von Willebrand typ 1 ser SDPK:s Avelskommitté gärna att ägare rapporterar in om de har en hund som blöder mer. Utöver det följer SDPK samma linje som andra länders rasklubbar: Att så länge sjukdomen inte visar sig vara ett kliniskt problem bör den inte vara en avgörande del av urvalsprocessen vid avel. Klubben är alltså inte något emot att man testar hundar för von Willebrand, men man bör vara medveten om att det inte anses vara ett allvarligt problem för rasen.

Flertalet hundar som röntgats för HD har haft A eller B, men i populationen förekommer även lindrig och måttlig dysplasi (C och D). Sedan 2015 har fler ägare börjat röntga sina hundar för ED, mycket tack vare SDPK:s information om vikten av det. Sedan 2017 inkluderade klubbens avelsrekommendationer känd ED-status, och sedan 2021 fria armbågar.

För att få en bättre uppfattning om hundars reella avelsvärde vad gäller HD och ED är det viktigt att så många hundar som möjligt röntgas oavsett om de ska gå i avel eller ej, och att hela kullar utvärderas (minst 50 % röntgade, helst fler). Här har uppfödare ett stort ansvar att informera sina valpköpare om vikten av att medverka för att kullen ska bli utvärderad. I SKK:s handbok "Hundavel, i teori och praktik" står det:

För att få en mer nyanserad bild av en individs höftledskvalitet och nedärvningsförmåga avseende HD än vad den enskilda hundens röntgenresultat ger, är det värdefullt att även titta på HD-statusen hos nära släktingar till hunden (föräldradjur, syskon och eventuella avkommor).

SDPK:s Avelskommitté är tacksam om ägare och uppfödare rapporterar in sjukdomar och problem som den egna hunden har, samt svarar på de hälsoenkäter som skickas ut. Allt för att bättre kunna kartlägga rasens hälsostatus och sätta in åtgärder i tid.

Källa: SKK:s Avelsdata.

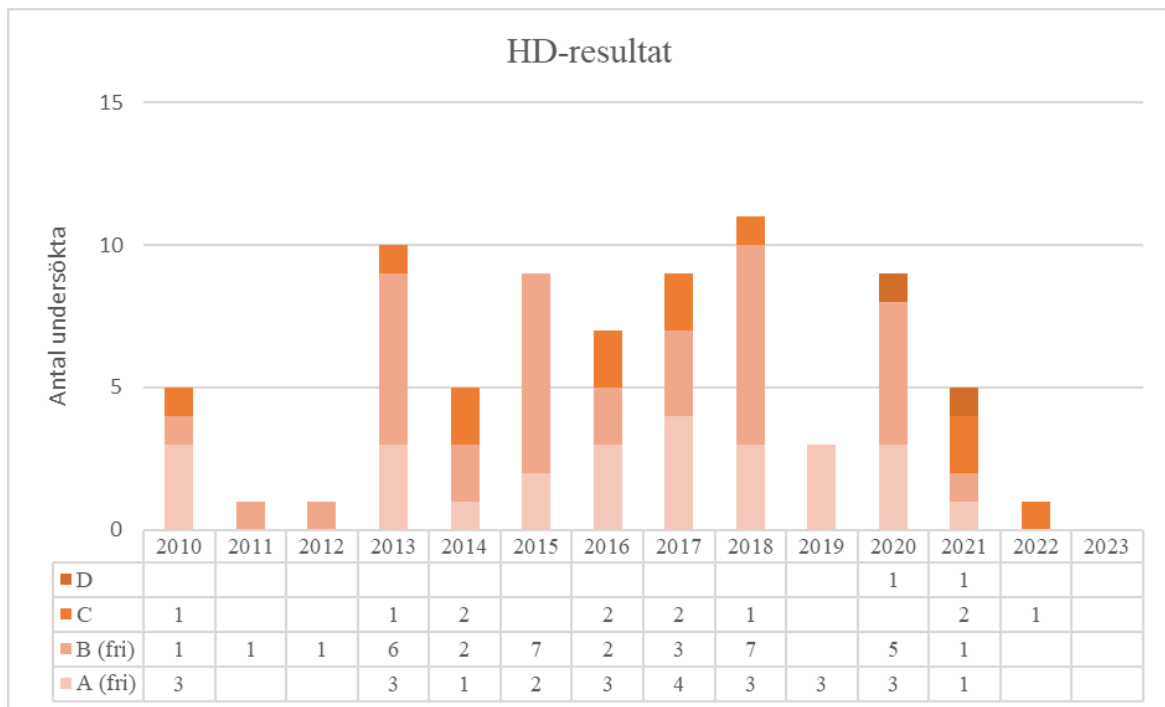
Ögonlysningar i Sverige

75 ögonlysningar (65 UA och 10 med anmärkningar) på totalt 47 hundar.

Resultat per födelseår:

- En svenskfödd hund (född 2013) hade katarakt, partiell cortex, BPK, lindrig, ärftlig.
- En svenskfödd hund (född 2018) hade Artresia puncta lacrimalis.
- En svenskfödd hund (född 2019) hade Retinopati. Ej ärftlig

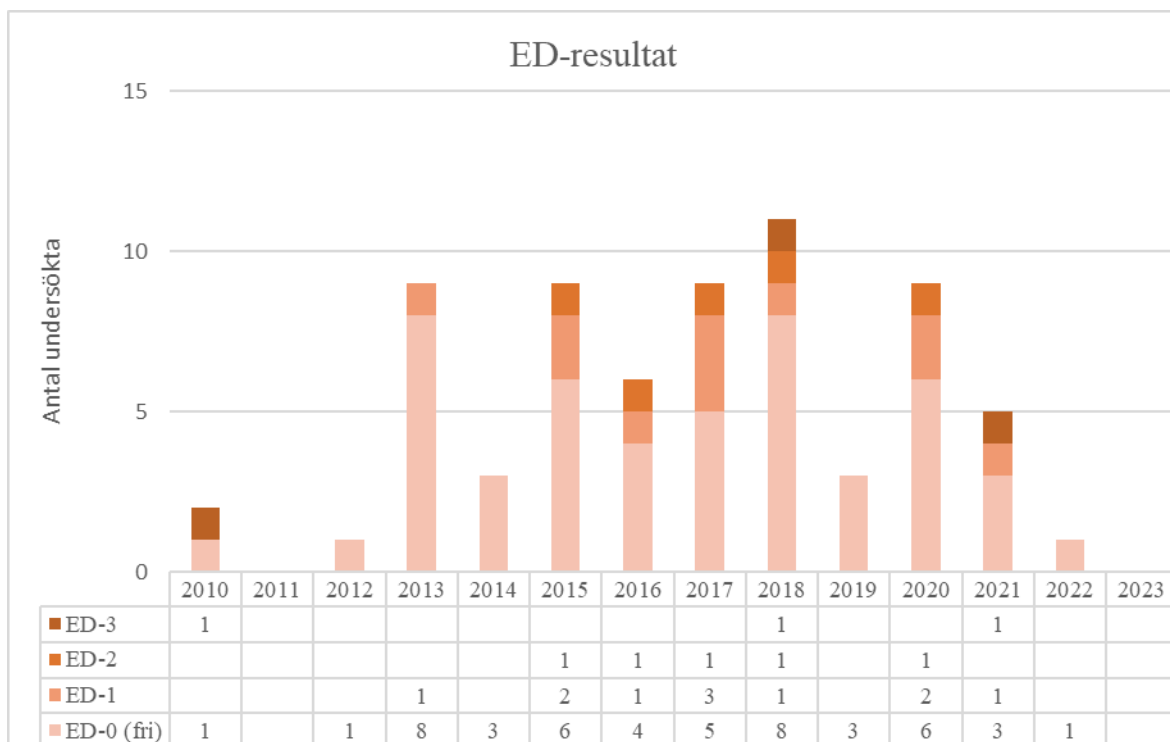
HD-röntgade

Källa: SKK:s Avelsdata.

Kommentar: Trots att antalet individer som röntgats har ökat de senaste 5 åren har över 70 % friska höfter.

ED-röntgade

Källa: SKK:s Avelsdata.

Kommentar: Två hundar födda 2015 respektive 2020 som bedömts som ED 1 av SKK genomgick CT-röntgen och bedömdes då som fria från ärftliga defekter i armbågsleden. En hund född 2020 hade kliniska besvär p.g.a. ED redan som unghund och blev avlivad vid 10 månaders ålder. Bilderna blev inte insända till SKK.

Det är fortfarande få individer som röntgas, både för HD och ED. Önskvärt vore att fler röntgar för att man ska få en god statistisk översikt över populationens ledstatus och bättre kunna utvärdera kullar och avelsdjur.

Mål och strategier hälsa

Mål är:

- **att** den svenska populationen ska hållas så frisk och sund som möjligt och därigenom bidra till ökad hälsa hos drentsche patrijshond i stort.
- **att** minst 70% av hundarna i varje svenskfödd kull HD- och ED-röntgas.

Strategier är:

- **att** informera uppfödare och ägare av rasen om vikten att både HD- och ED-röntga samt ögonlysa sina hundar, oavsett om de ska användas i avel eller inte.
- **att** föra hälsostatistik över den svenska populationen genom enkätfrågor till ägare och uppfödare.
- **att** uppmuntra ägare och uppfödare att rapportera in sjukdomar och hälsoproblem hos den egna hunden till SDPK:s Avelskommitté, både via utskickad hälsoenkät och annars.
- **att** bevaka hälsan hos rasen i Nederländerna och andra länder där populationen är stor.
- **att** bevaka och följa upp problematiken kring ärftliga sjukdomar, såsom epilepsi, autoimmuna sjukdomar och von Willebrand.
- **att** verka för att uppfödare följer den svenska rasklubbens avelsrekommendationer.

8 Mentalitet

Mentaliteten är idag över lag god på hundarna. Aggressiva eller rädda hundar är inte acceptabelt. Pipiga och stressade hundar är inte önskvärda. Sådant förekommer, men kan inte anses vanligt. Drentsche patrijshond är en mycket vänlig, öppen och social hund. Det förekommer dock att den är något reserverad i början mot nya människor, vilket nämns i rasstandarden:

”Drentsche patrijshond kan initialt verka reserverad men aldrig räddhågsen. Rasen är av naturen lojal och intelligent vilket, tillsammans med god uppföstran och träning, gör den till en värdefull jaktkamrat såväl som en högt uppskattad familjehund.”

Utmärkande för rasen är också dess vilja att vara till lags (”will to please”) och dess lättlärdhet. Det är mycket viktigt att aldrig åsidosätta dessa egenskaper, då rasens särdrag är just temperamentet och den höga dresserbarheten samt givetvis jaktbarheten som krävs för en stående och apportrande hund.

Samtidigt bör påpekas att rasens energiska och ibland envisa karaktär gör att den mår bra av en konsekvent (men aldrig hård) föstran för att bli den harmoniska hund som rasen naturligt är. Det är också viktigt att understryka att rasen mognar sent och att den inte anses vara helt vuxen förrän vid ca. 3 års ålder.

Då man idag inte skjuter skott med riktiga vapen på jaktprov i hemlandet, samt att få hundar där jagas med, är skottfastheten något att värna om.

Mentalbeskrivningar (MH /BPH med skott per födelseår)

	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
MH	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	0	0
BPH	0	1	4	7	1	6	1	3	8	1	6	3	0	1

Källa: SKK:s Avelsdata.

2015 registrerades ett BPH där ägaren avbröt. 2020 registrerades ett BPH där beskrivaren avbryter. I övrigt har alla fått känd mentalstatus.

Önskvärt är att många ägare av rasen låter beskriva sina hundar för att bättre kunna kartlägga rasens mentalitet. För att undvika att icke önskvärda mentala egenskaper förs vidare i aveln har SDPK valt att i sina avelsrekommendationer ha med att avelsdjur ska ha känd mental status på MH eller BPH.

BPH-diagram för rasen finns på SKK:s Avelsdata.

Mål och strategier mentalitet

Mål är:

- **att** bibehålla följsamhet, lättlärdhet och temperament som är typiskt för dreutsche patrijshond. Samtidigt måste vi värna om den ursprungliga jaktbarheten utan att ge avkall på mångsidigheten hos rasen.
- **att** minst 70% av alla hundar i svenskfödd kull BPH eller MH-beskrivs.

Strategier är:

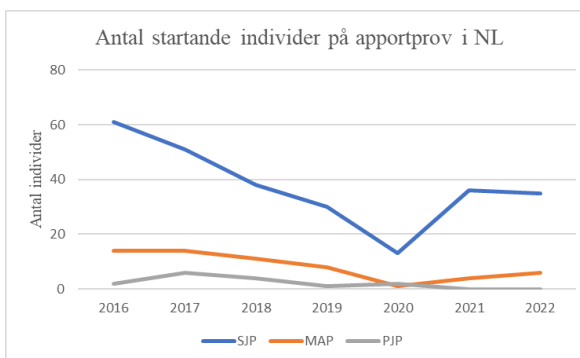
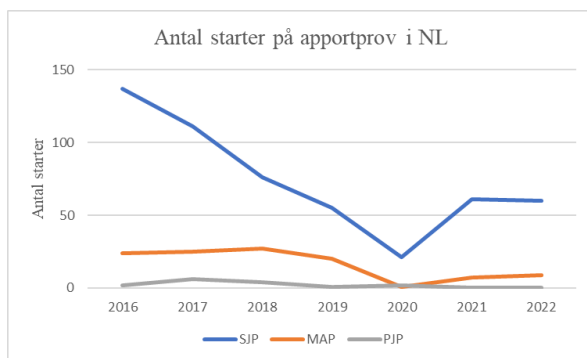
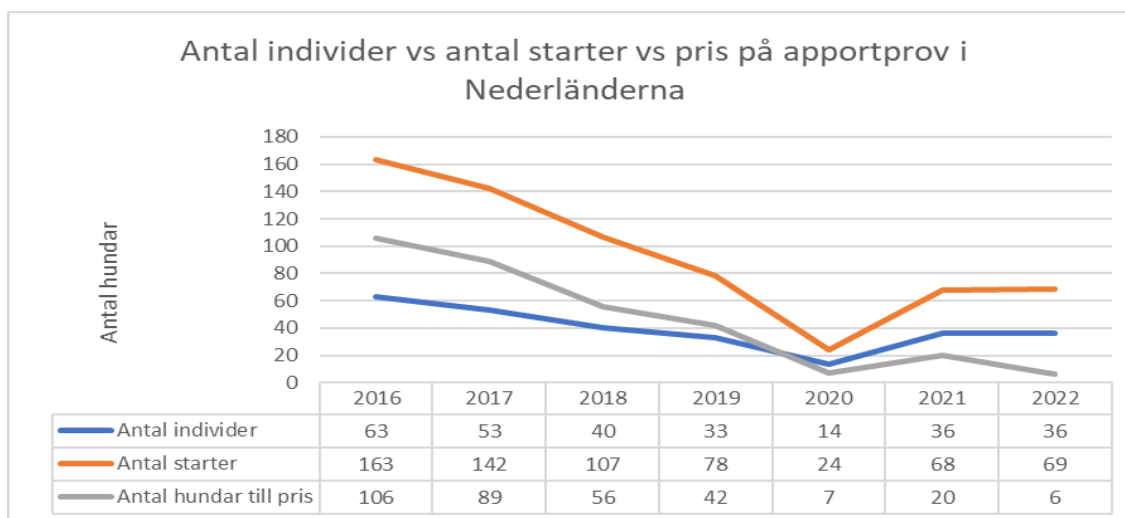
- **att** informera och uppmuntra ägare till att göra BPH och MH.
- **att** samla in och analysera resultat av de BPH och MH som görs.
- **att** informera valpköpare om vikten av att socialisera sin valp/unghund.

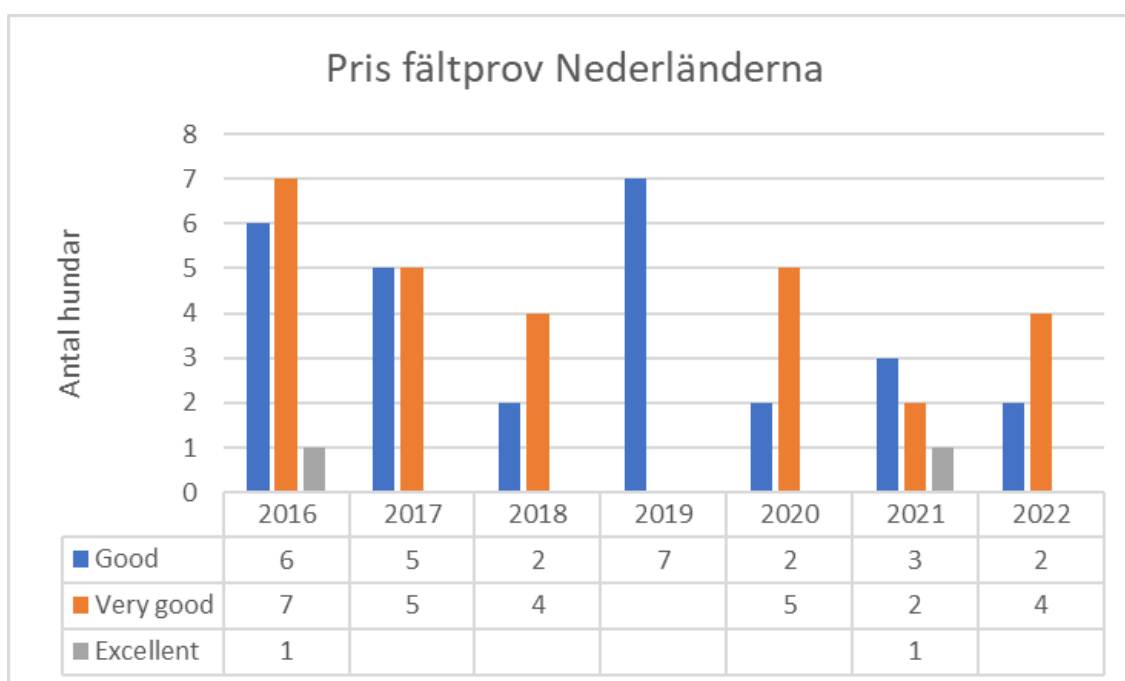
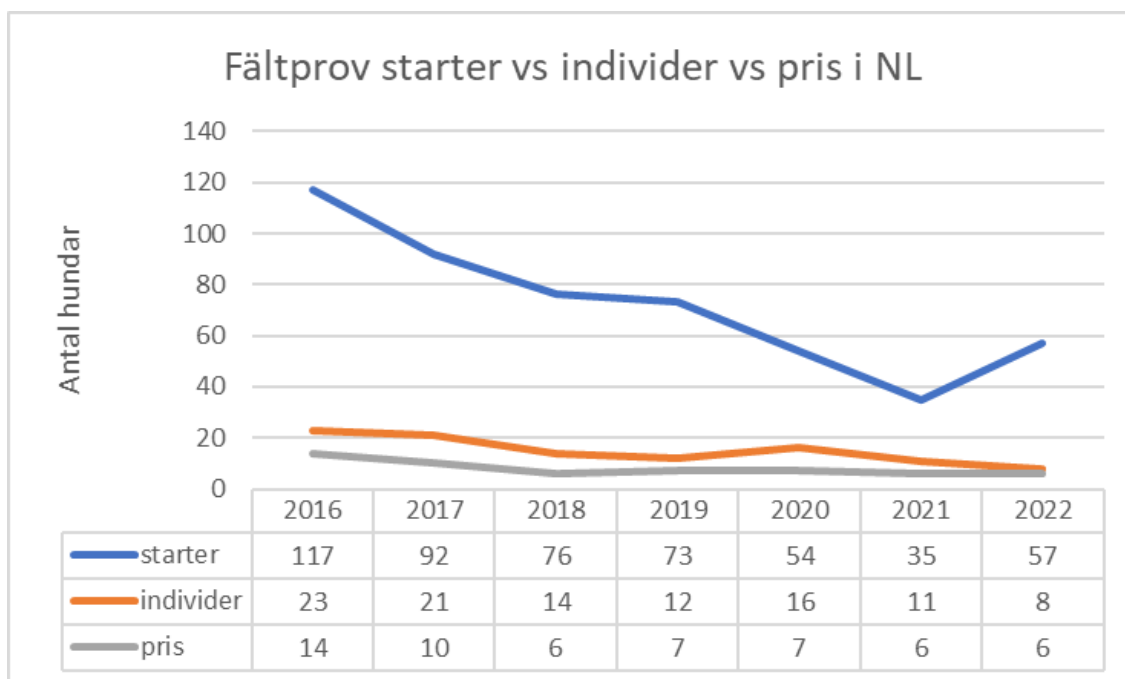
9 Jaktegenskaper

Drentsche patrijshond är tack vare sin följsamhet och viltintresse, sitt naturliga ståndanlag och vilja att apportera, en behaglig jakthund.

I Nederländerna

I rasens hemland testas idag inte fältegenskaper i samma utsträckning som dess förmåga att apportera. Långt fler individer tränas och startar på apporteringsprov, så kallat SJP-prov, som består av 8–10 moment och är av samma slag som för till exempel retrieverraserna. Som jämförelse var det 2017 53 individer som startade på SJP/MAP/PJP-prov och endast 21 individer på fältprov. Detta av en population om ca. 4000.

Källa: ZooEasy för dreutsche patrijshond

I Sverige

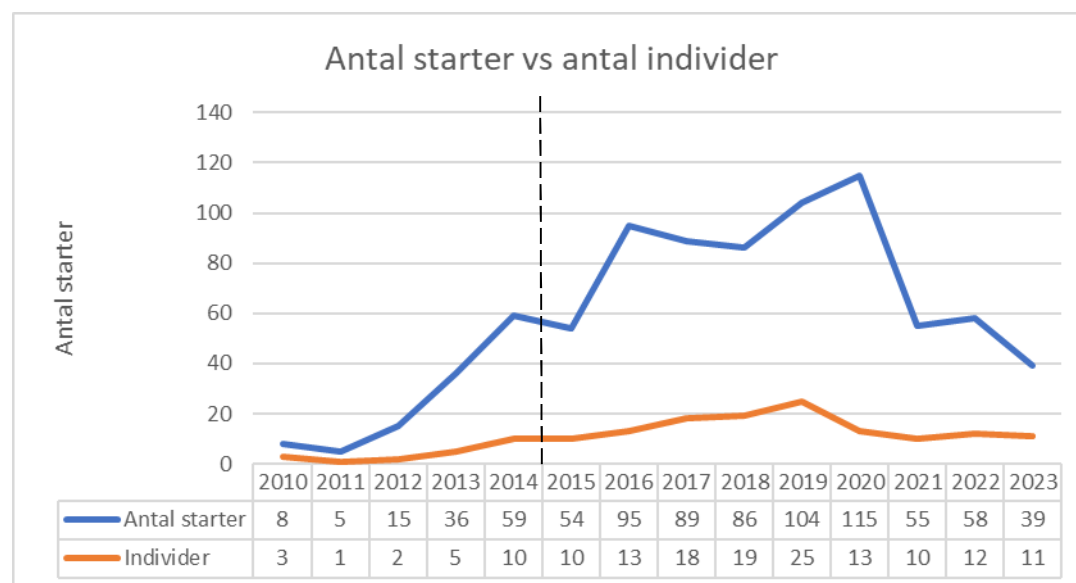
Då det i hemlandet blir allt färre som jagar med sin hund känns det väsentligt för den svenska rasklubben att värna om de korrekta jaktanlagen, så att dessa inte förloras i det fortsatta avelsarbetet. Genom att arrangera jaktprov och träningstillfällen för drentägare arbetar SDPK för att många dreutsche patrijshond ska utvärderas vad gäller jaktliga egenskaper. Viktigt i sammanhanget är att vi i Skandinavien har bättre förutsättningar för jakt och jaktprov än i Nederländerna, samt en stark och levande jägartradition. De senaste årens utveckling har lett

till att jaktintresserade i Nederländerna och Belgien har börjat importera svenskfödda drentvalpar för att få goda jakthundar.

2017 höjde SDPK svårighetsgraden i både öppen- och elitklass på eftersöksprov. I öppenklass från grad ett till två och i elitklass från grad två till tre. Højningen motiverades med att hundar av rasen är goda apportörer både på land och i vatten och har hög dresserbarhet. Statistiken från 2017-2020 bekräftar detta. De hundar som startats på eftersöksprov i öppen- och elitklass med den högre svårighetsgraden har fått goda resultat och lika många har klarat eftersöksproven som tidigare. Vi har under de senaste åren fått flera nya jaktchampions vilket också talar för att det var riktigt att höja svårighetsgraden.

SDPK har påbörjat arbetet att ta fram en jaktanlagsutvärdering för att pröva jaktegenskaper hos hundar som för övrigt är redo för avel, men saknar jakprovsmärk. Detta för att kunna utvärdera jaktanlagen hos otränade och icke jaktmeriterade hundar som bedöms värdefulla för aveln. Jakthanlagsutvärderingen blir alltså inte ett alternativ till jaktprov, utan ett komplement för att befrämja den genetiska variationen utan att göra avkall på de jaktliga egenskaperna.

Jaktprovresultat i Sverige per år

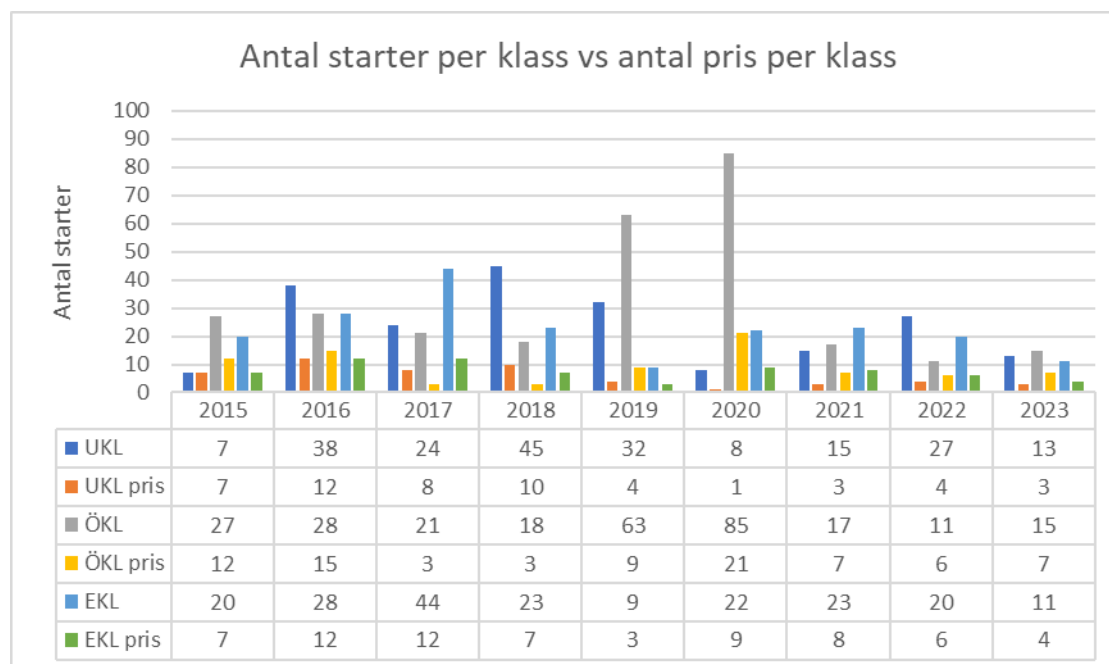

Källa: SKK:s Hunddata

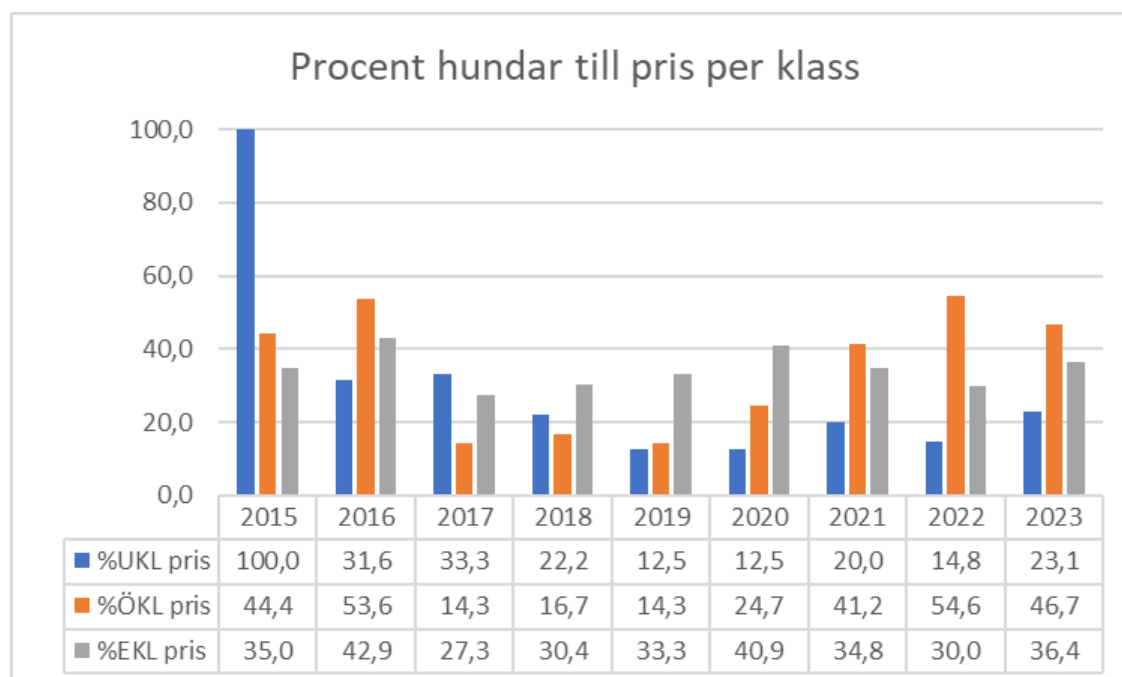
Före 2014 registrerades enbart hundar som gick till pris. Efter 2015 har alla resultat registrerats, även 0.

Antalet drentsche patrijshond som gått till pris 2010-2014:

	2010	2011	2012	2013	2014
Antal starter	8	5	15	36	59
Individer	3	1	2	5	10
UKL pris	1	0	0	2	7
ÖKL pris	1	0	5	2	7
EKL pris	0	0	0	3	9

Källa: SKK:s Hunddata

Källa: SKK:s Hunddata.

2020 präglades av coronapandemin då officiella prov ställdes in. Inga drentar debuterade.
 2021 debuterade 4 drentsche patrijshond på jaktprov.
 2022 debuterade 5 drentsche patrijshond på jaktprov.
 2023 debuterade 3 drentsche patrijshond på jaktprov.

2014 fick rasen sin första SE JCH
 2015, 1 SE JCH
 2018, 2 SE JCH
 2020, 2 SE JCH
 2021, 1 SE JCH
 2022, 1 SE JCH

Viltspårprov (antal anlag/öppen)

	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
Anlag	8	6	5	4	10	14	12	16	5	4	3	5	3	0	0
Öppen	23	23	1	9	15	28	28	9	8	9	13	3	0	3	3

Källa: SKK:s Hunddata.

Under 2009–2023 har 33 drentsche patrijshond erhållit titeln SE VCH

2016: 2 SE VCH
 2017: 1 SE VCH
 2018: 8 SE VCH
 2019: 3 SE VCH
 2020: 2 SE VCH
 2022: 3 SE VCH
 2023: 5 SE VCH

Mål och strategier jaktegenskaper

Mål är:

- **att** behålla rasens jaktliga egenskaper, samtidigt som man värnar om alla de egenskaper som kännetecknar en typisk drentsche patrijshond.
- **att** öka antalet individer som startar på jaktprov till fler än under 2018/2019.

Strategier är:

- **att** utarbeta jaktprovsregler som passar rasen.
- **att** erbjuda medlemmar träning vid olika tillfällen och orter i Sverige.
- **att** informera jaktprovsdomare om rasens jaktliga egenskaper.
- **att** arbeta för att fler drentsche patrijshond startar på jakt- och viltspårsprov.
- **att** stödja och erbjuda möjligheter för de medlemmar och intresserade som vill utbilda sig till funktionärer och på så vis sprida kännedom om rasen.

- **att** ta fram en jaktanlagsutvärdering för värdefulla icke jaktmeriterade hundar.
- **att** kontinuerligt utvärdera jaktprovsresultat och föra statistik över det.

10 Exteriör

I Nederländerna ses olika typer av drentsche patrijshond. Variationen beror till stor del på att man värnar om den genetiska bredden och jobbar långsiktigt mot rasstandarden. Då det är viktigt för rasen att befrämja genetisk variation måste man acceptera att det kommer att fortsätta rymmas olika typer av drentsche patrijshond inom rasstandardens ramar.

2016 fastställdes en ny rasstandard. Den är framför allt ett förtydligande av den tidigare, inte en förändrad standard. De största skillnaderna är:

- En lista av fel, allvarliga fel och diskvalificerande fel.
- Avsnitt om viktiga måttförhållanden.
- Riktlinjer för hundens vikt.
- Att skimmel inte är tillåten specificeras att det gäller på hela kroppen.
- Huvudet ska vara svagt kilformat, till skillnad mot tidigare då nospartiet skulle vara kilformat.
- Under rubriken ”Uppförande/Karaktär” har man lagt till att drentsche patrijshond initialt kan verka reserverad, men aldrig räddhågsen.
- Förtydligande av pälsstrukturen: Den ska inte vara lockig, utan mer rak päls med vattentålig underull. OBS. att formuleringen ”På ryggens bakre del till svansroten skall pälsen helst vara vågig” finns där för att hunden då oftare har underull. På tassarna skall det finnas päls mellan tårna.
- Svansen skall bäras som en fortsättning på överlinjen, mot den tidigare formuleringen att svansen skall vara tämligen högt ansatt.

Detaljer från rasens standard som kan vara värt att notera är:

- Ögonfärgen skall helst vara bärnstensfärgad enligt rasstandarden, varken mörk eller ljus. Det är vanligt inom rasen med något ljusa ögon. Värt att känna till kan vara att ögonfärgen brukar mörkna successivt upp till 3,5 – 4 års ålder. Den bruna färgen i pälsen bör harmoniera med ögonens ton.
- Pälsens bruna färg kan vara i olika toner men orangefärgat eller brunsvart är inte önskvärt. Det vita kan ha mer eller mindre prickar, men heltäckande skimmel är inte tillåtet. Ej heller tricolor. Vita öron och vitt runt ögonen är diskvalificerande.
- Kroppsbyggnaden skall avspegla styrka och även förmågan att utveckla en för en fågelhund nödvändig snabbhet.
- Halsen skall enligt standarden vara kraftfull och medellång. Det är inte önskvärt med en lång hals som ser elegant ut men som saknar kraft. Hak- eller halspåsar är otypiskt.
- Pälsen är egentligen inte lång, men kan ge intryck av det eftersom det finns längre päls på vissa delar. Vågig päls har alltid underull som är att föredra, framför rak päls som inte alltid har underull.

- I Nederländerna ses såväl stora som små individer och allt däremellan. Rasstandarden säger att tikar ska ha mankhöjd 55–60 cm och hanar 58–63 cm.

Oavsett typ är det viktigt att en dreutsche patrijshond är proportionerligt och harmoniskt byggd med korrekta vinklar och måttförhållanden, samt har den styrka och kraft som behövs för att kunna göra sitt jobb. I Nederländerna ses tyvärr många individer med för sluttande kors, otillräckligt vinklade fram och/eller bak och för lite förbröst.

Det läggs stor vikt vid huvudet, som är rasens signum, samt ögonen och hundens uttryck. En dreutsche patrijshond ska ha ett vänligt uttryck samtidigt som den utstrålar jakthundens klokhets.

I den nya rasstandarden finns även viktangivelser, där hanhund sägs väga 30-35 kg och tik 25-31 kg. Värt att notera är att detta speglar kulturella skillnader vad gäller hundhållning. De flesta skandinaviska drentar har svårt att nå upp till dessa vikter och tenderar att väga några kilo mindre för sin storlek än de vikter som anges i standarden.

Punkter att vara vaksam på gällande exteriören:

- För ljusa ögon, särskilt hos en vuxen hund. Det vänliga uttrycket som bärnstensfärgade ögon ger är typiskt för rasen.
- Saknade tänder. Det är vanligt att hundar saknar premolarer. En eller två saknade premolarer brukar accepteras.
- För högt buren och för högt ansatt svans.
- För elegant. En typisk drent är kraftfull och stark.
- Smal och otillräcklig bröstorg. För lite förbröst.
- För sluttande kors, otillräckligt vinklade fram och/eller bak.
- Lösa armbågar. Detta är vanligt hos unga hundar, men växer ofta bort.
- Tunga läppar, eventuellt tillsammans med för mycket halsskinn.
- För små hundar utifrån rasstandarden.

Mål och strategier exteriör

Mål är:

- att arbeta långsiktigt mot rasstandarden när det gäller exteriören, samtidigt som man värnar om alla de övriga egenskaperna som kännetecknar en typisk dreutsche patrijshond och tillvaratar den genetiska variationen.

Strategier är:

- **att** uppmuntra ägare att delta vid utställning med sin hund och att erbjuda möjligheter för de som vill utbilda sig till funktionärer.
- **att** anordna en årlig officiell eller inofficiell utställning för drentsche patrijshond.
- **att** ordna ringträning vid klubbens sammankomster.
- **att** verka för att exteriördomare får information om rasen och förstår vikten av att olika typer av drentsche patrijshond ryms inom ramen för rasstandarden.
- **att** verka för att uppfödare följer SDPK:s avelsrekommendationer.
- **att** bjuda in domare från hemlandet att döma på klubbens utställningar.

11 Källor till ovanstående material

- RAS, dokument 2016
- SDPK:s avels- och hälsorapporter 2016-2022.
- Utvärdering av förekomsten av ED hos dreutsche patrijshond, SDPK:s Avels- och hälsokommitté.
- Population Plan of the Dreutsche Patrijshond, Dr. ir. Pieter Oliehoek, 2022
- Dreutsche Patrijshond in verleden en heden. Författare: Janny Offereins Snoek.
- The Dutch Breeds, utgiven av Nederländska Kennelklubben. Författare: A.H. van der Snee.
- Hundavel i teori och praktik, utgiven av SKK. Författare: Sofia Malm & Åsa Lindholm.
- Hunduppfödning i teori och praktik, utgiven av SKK. Författare: Åsa Lindholm, Catharina Linde Forsberg, Ingalill Blixt.
- Lathund avseende projekt för ökad genetisk variation, SKK:s avelskommitté.
- SKK hunddata
- SKK Avelsdata
- Dutchdogdata.nl
- Dogweb.no
- Dutchpartridgedog.nl (databas använd för att beräkna inavel över 5 generationer)
- ZooEasy för dreutsche patrijshond, den nederländska rasklubben VDPH:s avelsdatabas
- Dogs Global, databas för dreutsche patrijshond.
- FCI rasstandard nr 224

Bilaga.:

Svenska Drentsche Patrijshond Klubbens arbete 2012-2023

Svenska Drentsche Patrijshond Klubben, SDPK, har sedan starten 2012 arbetat aktivt för att väcka intresse för och främja avel av mentalt sunda, bruksmässigt, jaktligt och exteriört fullgoda hundar av rasen genom att:

- Knyta nederländska experter av rasen till sig och förmedla deras kunskap.
- Etablera god kontakt och samarbete med andra länders rasklubbar.
- Formulera avelsrekommendationer för svenska uppfödare.
- Arrangera jaktprov och uppmuntra ägare av rasen att starta på jaktprov.
- Arrangera utställningar.
- Erbjuder tillfällen för BPH.
- Arrangera träffar, träningar och aktiviteter för klubbens medlemmar.
- Skicka ut hälsoenkäter till samtliga drentägare i Sverige och Norge.
- Ta fram ett kompendium om rasen utifrån rasstandarden som information till exteriördomare, samt ägare och uppfödare.
- Delta på domarkonferenser för jaktprovsdomare.
- Bilda en kommitté för avels- och hälsofrågor.
- Utföra en utredning angående ED inom rasen.
- Ansöka om hälsoprogram på nivå 3 avseende HD hos SKK.
- Beställa en rapport om genetisk variation inom rasen från Dr. ir. Pieter Oliehoek.
- Påbörja arbetet att genomföra ett inkorsningsprojekt för drentsche patrijshond i Sverige.

Redan tidigt efter klubbens bildande började SDPK arrangera jaktprov och jaktträningar för sina medlemmar. På några år ökade deltagandet markant och Sverige har under åren därefter haft ett högt antal startande drentsche patrijshond på jaktprov. Räknar man antalet startande individer på fält-, fjäll- och skogsprov har det ofta varit lika många eller fler än i andra länder, inklusive Nederländerna. Det betyder att klubbens mål att ta vara på och dokumentera rasens jaktliga egenskaper hittills har lyckats väl. Något som kan bli viktigt för rasen i framtiden, då detta inte görs i samma utsträckning i dess hemland.

I de avelsrekommendationer som började gälla 2017-01-01 infördes krav på arbetsmerit med minst 3:e pris i unghundsklass på jaktprov. Detta för att ta vara på hundens förmåga att i samarbete med föraren självständigt söka, finna och stå för fågel. För att delta på ett jaktprov måste hunden först ha godkänt eftersöksprov vilket innebär släpspår på land och apportering i vatten. Under jaktprovet provas hunden även i apportering av fågel på land. De hundar som går till ett pris på jaktprov har alltså visat duglighet både före och efter skottet.

2017 anordnade Specialklubben för Kontinentala Stående Fågelhundar, SKF, en jaktprovsdomarkonferens för specialklubbens raser, bland annat drentsche patrijshond. SDPK deltog med hundar som visade upp hur en drent rör sig på fält, samt med en informationsfilm där sakkunniga i Nederländerna intervjuades och exempel på jagande nederländska drentar visades.

SDPK har också arrangerat årliga utställningar i samband med dess klubbträff i Sälen. Under jubileumsåret 2017, när klubben fyllde 5 år, var utställningen officiell med inbjuden nederländsk domare, Wim Wellens. Övriga utställningar har varit inofficiella fram till 2022, då utställningen också var officiell.

2018 hölls en exteriördomarkonferens för SKF:s raser. Med anledning av den tog SDPK fram ett kompendium om rasen utifrån rasstandarden, skrivet av nederländska exteriördomaren Diana Striegel. Detta kompendium finns tillgängligt som PDF, både på SKK:s och SDPK:s hemsidor, och är skrivet som information till alla som är intresserade av rasen, inklusive exteriördomare.

I samband med den årliga Drenträffen i Sälen har det även erbjudits möjlighet att genomföra SKK:s Beteende och Personlighetsbeskrivning Hund, BPH, och antalet hundar som har deltagit vid dessa tillfällen har varit god. Klubben har som mål att så många drentsche patrijshond som möjligt beteende- och personlighetsbeskrivs för att därigenom kartlägga rasens mentalitet. Man kommer att fortsätta erbjuda denna möjlighet även i framtiden.

Sedan den förra RAS skrevs 2016 har SDPK:s Avels- och Hälsokommitté bildats. 2023 döptes kommittén om till SDPK:s Avelskommitté. Kommittén ansvarar för avels- och hälsofrågor under översyn av klubbens styrelse. Den ska samla data och information om allt som rör avel, hälsa, mentalitet och exteriör i rasen, föra statistik och sammanställa detta i årliga avelsrapporter. Kommittén ska också skicka ut hälsoenkäter till drentägare i Sverige och Norge, samt redovisa resultaten från dessa och dela dem med den nederländska rasklubben VDPH. Utöver det har kommittén som uppgift att informera drentägare och uppfödare om avel och hälsa, till exempel genom artiklar i klubbens publikation DrentNytt. Kommittén ska dessutom hålla klubbens avelsrekommendationer uppdaterade och aktuella. Från det att klubbens nya avelsrekommendationer börjar gälla 2024-07-01 får kommittén en mer aktiv och styrande roll i de parningskombinationer som görs.

2015/2016 började en diskussion kring den eventuella förekomsten av ED i rasen. Historiskt sett hade rasklubbarna i Nederländerna inte krävt att armbågar röntgas på drentsche patrijshond. I Danmark var det däremot vanligt och det hade visat sig att ED förekom i rasen. Det började också uppdagas kliniska besvär på grund av ED i Nederländerna.

Vid den tidpunkten var omfattningen av ED ännu oklar, främst på grund av att få hundar röntgats. Rasen är dessutom genetiskt relativt liten och varje nytt krav på avelsdjuren riskerar att begränsa avelsbasen ytterligare. Därför beslöt SDPK:s styrelse, efter att frågan tagits upp

på ett medlemsmöte, att som ett första steg införa *känd ED-status* som en del av klubbens avelsrekommendationer. Dessa började gälla 2017-01-01. Målet var att fler drentägare skulle röntga sina hundars armbågar för att på så vis få en bättre bild av läget vad gäller ED hos drentsche patrijshond. Man beslöt också att SDPK:s Avels- och Hälsokommitté skulle följa de röntgenresultat som kom in under en 3-årsperiod och därefter utvärdera förekomsten av ED hos drentsche patrijshond. Beroende på utfallet kunde en eventuell justering av klubbens avelsrekommendationer vad gäller ED bli aktuell.

2020 gjorde Avels- och Hälsokommittén en omfattande utvärdering av förekomsten av ED hos drentsche patrijshond där hälsostatistik avseende ED från Sverige, Norge, Danmark och Nederländerna sammanställdes. Slutsatsen blev att det finns ett problem med ED i rasen. Oavsett färre eller fler röntgade hundar i de olika länderna hamnade antalet med någon form av ED på mellan 20-28%. Det konstaterades också att det förekommer kliniska besvär. *(baserat på veterinärintyg som delgetts nederländska VDPH och förts in i ZooEasy)*

Utredningen ledde till att SDPK skärpte sina avelsrekommendationer som började gälla från 2021-01-01 till att enbart använda ED-fria hundar i aveln. För att inte i onödan utesluta friska hundar och måna om den genetiska variationen i rasen gavs möjligheten att använda hundar som av SKK fått ED 1, men vid CT-röntgen visat sig vara fria från ärftliga defekter i armbågslederna. Dessa hundar ska dock endast paras med ED-fri individ.

Utvärderingen av förekomsten av ED hos drentsche patrijshond finns tillgänglig för läsning i sin helhet och kan begäras ut från SDPK:s Avelskommitté.

2018 lämnade SDPK in en ansökan hos SKK om att införa hälsoprogram på nivå 3 avseende HD för drentsche patrijshond. Det innebar att endast HD A och HD B skulle vara tillåtet att användas i aveln. Som skäl framfördes bland annat att det förekommer HD D och i mindre omfattning HD E i rasen, samt att man i Nederländerna sedan några år tillbaka har förbjudit användandet av HD C i aveln. SDPK ville undvika problem med HD i den svenska populationen och önskade följa samma regler avseende HD som i hemlandet. Tyvärr avslog SKK ansökan. SDPK valde då att i sina avelsrekommendationer vara tydlig med att man endast bör använda hundar med HD A och HD B i aveln. Sedan ansökan till SKK gjordes har inga hundar med HD C använts i avel i Sverige.

På senare år har frågan om genetisk variation, eller bristen av den, visat sig vara avgörande för framför allt hälsa och reproduktion. Eftersom drentsche patrijshond byggdes upp av ett fåtal hundar i samband med rasens bildande 1943 och det finns tecken på försämrad hälsa och reproduktionsförmåga ansåg SDPK det viktigt att tidigt gå till botten med hur den genetiska variationen inom rasen som helhet ser ut. Därför beställde klubben i juli 2022 en utförlig rapport angående genetisk variation från djurgenetikern Dr. ir. Pieter Oliehoek i Nederländerna. Efter intensivt arbete från SDPK tillsammans med Pieter Oliehoek anslöt sig de två nederländska rasklubbarna, VDPH och DPHCN, till projektet och en omfattande rapport angående genetisk variation i rasen, med kartläggning av läget, framtidsprognos och

förslag till lösningar finns nu tillgänglig på både engelska och nederländska. Resultatet redovisas i korthet under avsnittet om genetisk variation (avsnitt 7). Kontakta SDPK:s avelskommitté för att få hela rapporten.

En slutsats i rapporten var att förutom att bevara unika gener genom att använda så många olika avelsdjur som möjligt och att hitta de unika generna genom att använda genetiskt värdefulla hundar i avel, fanns ytterligare en lösning, nämligen att korsa in andra raser för ökad genetisk variation och förbättrad hälsa.

SDPK påbörjade därför arbetet att genomföra ett begränsat inkorsningsprojekt i Sverige för dreutsche patrijshond. En första kontakt med SKK, via specialklubben SKF, har tagits angående frågan och SDPK arbetar vid skrivandets stund (dec -23) med att ta fram en konkret plan för hur ett inkorsningsprojekt ska gå till. Ambitionen är att det ska ske i en dialog med den nederländska rasklubben VDPH som parallellt arbetar för ett inkorsningsprogram i Nederländerna.

Kontakt mellan drentägare

- SDPK samlar såväl drentägare, uppfödare samt andra intresserade, både inom och utom landet.
- SDPK arbetar för att skapa goda kontakter mellan ägare av dreutsche patrijshond, intresserade av rasen, samt mellan uppfödare.
- En tidning, DrentNytt, skickas ut till medlemmar via mail minst 4 gånger per år.
- SDPK anordnar aktiviteter för att ge ägare med hundar möjlighet att träffas och träna tillsammans.
- SDPK anordnar fältprov, eftersöksprov och viltspårsprov för medlemmar i klubben och medlemmar i SKF.

Tillsammans kan vi påverka och gemensamt jobba för rasens utveckling och framtid i Sverige.

Kontaktuppgifter till SDPK.

Hemsida: www.drentklubben.se

Mail till styrelsen: styrelsen@drentklubben.se